

لکن این فرمایشانی که آقایان می فرمایند نسبت با اداره کردن خانه شخصی است و البته اگر کسی خانه شخصی داشته باشد یک چیزی که پیدا میکند با اندازه آن جای خرج را پیدا کند این دخلی بعالم مملکت داری ندارد مملکت داری یک خرجهائی دارد و آقای ذکاءالملک فرمودند یک کلمه حسابی را هم ما نمی خواهیم بشنومیم.

سابق بر این هم امورات یک وضعیاتی داشته و اسمش را استبداد گذاشته بودند که بعقیده من مشروطه بود و یک وضعیاتی بود. یک یولهائی را میگریفتند. یک قدرش را میخوردند یک قدرش را بجا یا بیجا میدادند. آمدند آن وضعیاتی را تغییر دادند و به یک وضعیاتی جدیدی تبدیل کردند.

حالا البته اگر بعقیده شما چیزیهای بدیهی بوده است باید بشنویم خوبش کرد و وقتاً نمی توانید خوبش کنید و اما اینکه آقای تندن میفرمایند بعضی الفاظ مناسب نیست صحیح است و علاوه بر ارسال این شهرها ما کلمه بکنیم در کمیسیون بودجه مطرح شد و خیلی هم در آنها مذاکره شد و بعقیده من عرش هم داخل در این مفاهیمی که بعضی میگویند نیست.

هیچکس پول بیجا ندر زمان استبداد و نه در فرج استبداد بکسی نمی دهنده مثلا یک کسی پدرش خدمتی کرده است اولادش یک مبلغی بعنوان شهریه میگیرد یا یک کسی کالائی تحصیل کرده بوده است یک مبلغی بعنوان شهریه باور داده اند و در دست گشته است حالا اسمش را میگذارند متخور.

خیر اینطور نیست مملکت داری مخارج دارد و مخارج هم همش این نیست که صبح چهار قران بدهند بمسئله که تاغام کله بکشند بسا هست که یک پولی را حالا باید بدهند تا اینکه ده سال دیگر فایده اش را ببرند یا ده سال پیش از این داده اند و حالا باید استفاده ببرند.

بنده جدا باین کلمه که آقای ذکاء الملک فرمودند که باید اینکار بشود درست شود موافقم و این حرفها هم آنقدر فایده نخواهد داشت و اینکه آقایان میفرمایند این یولهائی از بعضی اصناف ضعیف گرفته میشود این هم خیلی بد است آنها را هم ترک نمایند و نگیرند و اگر این شهریه ها را هم ندهند خرج چکاری بکنند. آیا این چهل ضرور هایدات را که میگیرند بجایش خرج میکنند که این صد و پنجاه هزار تومان را میخوانند ندهند خرج کنند بنده معترضم که نه تایدات ما کما هو حق از روی عدل است و نه مخارجمان لهذا باید هر دورا بشنویم اصلاح کرد و تقاضا میکنم این صحبتها را بگذاریم برای سال آتی و آنوقت در این قسمت نظریاتی بکنید

مثل دوره قبل که از ملازاد از پنجاه تومان تومانی چهار قران کم کردند. شاید در سال آتی موفقی شوند که زیادی آنها را بشنویم کم کنند و حالا این حرفها موقعت ندارد.

رئیس - رأی گرفته میشود به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(ماده درخواستند) رئیس - قابل توجه نشد. آقای روحی (اجازه)

روحی - توضیحات کافی در اطراف شهریه ها داده شده و بنده فقط میخواهم جواب بعضی از اظهارات آقای مخبر را عرض کنم فرمودند پنجاه تومان کفایت از برای مخارج اشخاص مستحق نمی کند بنده عرض میکنم صد تومان که کفایت می کند و زنده گانی از صد تومان بیلا را که دولت مکلف نیست بدهد و با صد تومان هم بخوبی میشود در این مملکت گذران کرد.

بنابر این بنده پیشنهاد کردم که شهریه های از صد تومان بیلا قطع شود دیگر بسته برای مجلس است که هر طوری رأی میدهند بدهند.

مخبر - اینجا سوء تفاهم شد بنده اینطور که جنابائی فرمودید عرض نکردم بنده عرض کردم بسا اشخاصی هستند که شهریه شان پنجاه تومان است و مکمل است مستحق نباشند و بر ایشان زیاد باشد و بسا اشخاصی هستند که شهریه شان دو صد تومان یا بیشتر است و با این خان برای آنها کم باشد و حالا باز در جواب جنابائی میخواستم عرض کنم همانطور که آقایان فرمودند کار باید تدریجی باشد. آیا شما متوجه هستید که از یک میلیون و بیست و چهار هزار تومان بیشتر از دو صد و بیست و چهار هزار تومان کم کنید دیگر نخواهد چقدر کسر کنید؟

رئیس - رأی گرفته میشود قابل توجه بودن پیشنهاد آقای روحی یک نفر از نمایندگان - مجدداً فرات شد.

(مجدداً شرح فوق فرات شد) رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام نمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد دیگری از طرف آقای محمد ولیمیرزا رسید است فرات میشود (شرح آتی فرات شد)

بنده پیشنهاد میکنم که کمیسیون مرکب از شهبان انتخاب بصیحت دولت و کمیسیون بودجه بافلام شهریه و مستمری مراجعه و برای سنه آتی در ضمن بودجه پیش بینی لازم را فقط برای مستحقین

رئیس - آقای محمد ولیمیرزا (اجازه) بعضی از نمایندگان - خارج از موضوع است.

رئیس - توضیح بدهند تا معلوم شود محمد ولیمیرزا بطوریکه آقای مدرس فرمودند این اصلاح باید بشنویم و بشود و نظر نمایندگان هم همین است و بشنویم هم قدم برداشته شده است و همانطور که آقای مخبر فرمودند در سنه ماضیه مبلغ شهریه و مستمری یک میلیون و بیست و چهار هزار تومان بود و در هشتاد و سه سال دویست هزار تومان کسر کردن میتوان گفت که یک قدم عملی است و بنده برای اصلاح اصل موضوع اینطور بشنویم رسید که برای سنه آتی یک کمیسیون از شهبان انتخاب شود و بودجه سنه آتی را باید کمیسیون بودجه و دولت از حالا شروع بکنند و یک توجه جدی بافلام آن بفرمایند...

رئیس - این راجع بسال آتی است محمد ولیمیرزا - بلای برای سال آتی این کار بشود و مقصود بنده هم عرض همین در کلمه بود و پیشنهادم را پس بگیریم.

رئیس - پیشنهاد دیگری از طرف آقای روحی و شیروانی و میرزا آقا خان رسیده است فرات میشود (شرح ذیل فرات شد)

بنده پیشنهاد میکنم شهریه ها تا پنجاه تومان تمام و از پنجاه تومان بیلا تومانی دو قران کسر شود و ضمیمه بودجه صحبه گردد.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه) شیروانی - این پیشنهاد آقای روحی را که بنده امضا کردم برای قسمت آخر آن بود که ضمیمه معارف شود بنده هم بنیم از یک طرف صحبه و معارف ما در مضیقه است و از یک طرف آقای مدرس میفرمایند باید کار بشنویم بشود

آخر تدریجی هم از یک وقتی باید شروع شود شرفش از حالا است اگر یک قران از یکی از این افلام شهریه کم کنید خودش یک کمکی است و بنده معترضم کسانی که استحقاق دارند باید آنها شهریه بدهند و خوبست تومانی دو قران بمعارف مملکت کسک بکنید و اما آن که یک مبلغ زیادی از بودجه معارف کسر شده است و آن نیم عشر اوقاف را هم مالیه ضبط کرده است

افلا باید یک کاری کرد که ادارات معارف نتواند و همشان اشخاصی که بنظر آقایان مستحق هستند ممکن است تومانی دو قران بمعارف این مملکت بدهند

در آن وقت کرد. آخر ما وکیل هستیم مسئولیت داریم و نباید از یک نفر وکیل شخصی کمتر بقضایا اهمیت بدهیم

مثلا میگویند بیست و چهار میلیون دخل با خرج را تصویب کنید وقتی که موقع تجزیه میشود و پیشنهاد تجزیه میکنند برخلاف صریح ماده نود و نه نظامنامه اجازه ندهند و وقتی که بموجب ماده دیگر می گوئیم در تفسیر این ماده نظامنامه رأی گرفته شود باز رأی گرفته نشود

بنده عرض میکنم که آقایان باید در نظر بگیرند که فوق این اکثریت خفا و مردم است و بالاخره این اکثریت در یک محکمه وجدانی ممکن است مورد نظر واقع شود.

آخر بچه مسئولیت رأی بدهم که بفلان کس شهریه بدهند یا ندهند در صورتی که نمایانم مستحق است آقایان میفرمایند کمیسیون بودجه

ترتیبها و نظامات داخلی مجلس باید تمام این قضایا را پیش بینی کند یعنی باید رأیت کمیسیون بودجه حاوی تمام دلالتی که سبب گرفتن شهریه میشود باشد باین جهت است که این پیشنهاد را تدریج کمیسیون بشنویم که نظر را ضمنی است که جامعه بکمیسیون بودجه دارد و این کار را بآن رجوع کرده اند لائیل مستحق را از غیر مستحق تشخیص بدهند و آنها را که کمیسیون بودجه مستحق دانست تصویب و بقیه را رد کنید.

تدریس - اجازه میفرمایند؟ رئیس - پیشنهاد تنفس شده است تدریس - اجازه بفرمایند بنده توضیح بدهم بعد تنفس داده شود رئیس - آقایان اجازه میفرمایند بعد از توضیح آقای تندن تنفس داده شود.

تدریس - اجازه میفرمایند؟ رئیس - پیشنهاد تنفس شده است تدریس - اجازه بفرمایند بنده توضیح بدهم بعد تنفس داده شود رئیس - آقایان اجازه میفرمایند بعد از توضیح آقای تندن تنفس داده شود.

تدریس - آقای تندن (اجازه) تدریس - بنده مقصود از پیشنهاد نماینده محترم را اینطور تشخیص دادم که برای اثبات مقصود ادله نداشتند سوائی جمله بکمیسیون بودجه

این یک چیز تازه است رأیت که کمیسیون بودجه داده است طبع شده و یقیناً بخود نماینده محترم هم داده شده است و اگر وقت مطالعه میداشتند و مطالعه میکردند تصدیق میکردند که اصول مشکلات را کمیسیون بودجه در مقدمه رأیت عنوان کرده است و فقط بنده متأسف هستم از اینکه تمام رأیت هائی که از کمیسیون ها داده میشود مطالعه میشود و حتی در روزی

هم که جزء دستورات پهلوی بنده نیست آنوقت در بین مذاکرات یک فکری جنو چشم من میگذرد و بهمین جهت است که حرفها چندمان موثر نمیشود

در چندین جلسه قبل هم عرض کردم و آقایان هم تصدیق فرمودند که کمیسیون بودجه قصوری در وظایف خود نکرده و همه قضایا را خودشان بهتر میدانند و تا آن اندازه هم که مقتضی بوده بلکه مانوق آن کوشش برای تنظیم بودجه کرده است اما این یک چیز تازه است که هیچ معمول نبوده است که در یک مجلس یک نفر نماینده یک قسمت از اعضاء جمله کند !!

این را بنده حمل نمیکم مگر بر قصور در استدلال و دلائل از این میگذرم فعليه يك بام و دومها شده است.

همیشه بنده عقاید خودم را راست میگویم و عرض میکنم که اصول کم شده و بر تسیب ملحوظ نیست در جاهای دیگر آتھائی که موافق حکومت هستند و تشکیل اکثریت میدهند و میگویند ما موافق دولت هستیم این حرفها را تمیزند در جاهای دیگر اصول اینطور است

شیروانی - اینطور نیست تدریس - ولی این ترتیب یک بام و دو هوا است. این حقایق را بنده باید بگویم آن اشخاصی که اکثریت را تشکیل میدهند و بطور اعتماد دارند قضایا را قبلاً بطور خصوصی حل میکنند بعد در مجلس میآیند...

شیروانی - اینطور نیست تدریس - اجازه بدهید بنده حرفه را بزنم باید در عمل وارد شد اینجا اصول است بروید از آتھائی که از اصول دنیا معطل هستند تحقیق کنید تا شما بگویند و اگر هم چنانچه اعتقاد ندارید ملتأب و تدریس - این ترتیب بدرر نمیخورد...

تدریس - اجازه میفرمایند؟ رئیس - پیشنهاد تنفس شده است تدریس - اجازه بفرمایند بنده توضیح بدهم بعد تنفس داده شود رئیس - آقایان اجازه میفرمایند بعد از توضیح آقای تندن تنفس داده شود.

تدریس - آقای تندن (اجازه) تدریس - بنده مقصود از پیشنهاد نماینده محترم را اینطور تشخیص دادم که برای اثبات مقصود ادله نداشتند سوائی جمله بکمیسیون بودجه

این یک چیز تازه است رأیت که کمیسیون بودجه داده است طبع شده و یقیناً بخود نماینده محترم هم داده شده است و اگر وقت مطالعه میداشتند و مطالعه میکردند تصدیق میکردند که اصول مشکلات را کمیسیون بودجه در مقدمه رأیت عنوان کرده است و فقط بنده متأسف هستم از اینکه تمام رأیت هائی که از کمیسیون ها داده میشود مطالعه میشود و حتی در روزی

مجلس باشیه و نظامنامه که بر همه ماحکومت دارد باید آنرا محترم بشماریم بنده استدعا میکنم ماده ۱۱۲ را فرات نمایند و خواهش میکنم آقای رئیس هم این ماده را اجراء کنند

(آقای اجمال الممالک بشرح ذیل فرات نمودند) ماده ۱۱۲ - کلیتاً قطع کلاب و استعمال الفاظ زشت و تعرضات شخصی و هر گونه حرکات و نمایشاتی که موجب بی نظمی مجلس باشد مشروع است

تدریس - یکی از مواردی که این ماده باید اجراء شود در ماده دیگر است یک نفر از نمایندگان - برای همه رهنما بگذارید حرفشان را بزنند چیز فریبی است

تدریس - بنده از آقای رئیس تقاضا میکنم نظامنامه را اجراء فرمایند رئیس - بنده اگر بخوام نظامنامه را اجراء کنم باید همه روزه با مواخذه رای بگیرم یا راجع باخطار بآئین در صورت مجلس... مخبر کمیسیون بودجه پس تکلیف ما چیست؟

تدریس - بنده عرض میکنم که مجلس شورای ملی نباید اعزازات مثل میدان کاه فروشها باشد مازای دادیم و شمارا بر است انتخاب کردیم و نظامنامه هم باید اجراء شود و نظامنامه هم بر تمام ماها حکومت دارد

این حقایق را بنده باید بگویم آن اشخاصی که اکثریت را تشکیل میدهند و بطور اعتماد دارند قضایا را قبلاً بطور خصوصی حل میکنند بعد در مجلس میآیند...

شیروانی - اینطور نیست تدریس - اجازه بدهید بنده حرفه را بزنم باید در عمل وارد شد اینجا اصول است بروید از آتھائی که از اصول دنیا معطل هستند تحقیق کنید تا شما بگویند و اگر هم چنانچه اعتقاد ندارید ملتأب و تدریس - این ترتیب بدرر نمیخورد...

تدریس - اجازه میفرمایند؟ رئیس - پیشنهاد تنفس شده است تدریس - اجازه بفرمایند بنده توضیح بدهم بعد تنفس داده شود رئیس - آقایان اجازه میفرمایند بعد از توضیح آقای تندن تنفس داده شود.

تدریس - آقای تندن (اجازه) تدریس - بنده مقصود از پیشنهاد نماینده محترم را اینطور تشخیص دادم که برای اثبات مقصود ادله نداشتند سوائی جمله بکمیسیون بودجه

را برخلاف واقع جلوه داده اند این است که بنده عرض میکنم تعرض من نسبت بکمیسیون بودجه فقط راجع باین بوده است که موافق قانون در ظرف دو ماه توضیحات و رأیت خودش را بمجلس نماده است و راجع بیک بام و دو هوا بنده همیشه معتقد بودم که یک بام و یک هوا است

رئیس - آقایان این توضیح نیست. این جواب است. آن ایرادی هم که فرمودید که کمیسیون دو ماه بدوما باید رأیت خودش را بمجلس بدهد آن راجع بکمیسیون بودجه نیست راجع بکمیسیون هائی است که در ماده ۱۱۲ اسمی آنها نوشته شده است

رئیس - آقایان این توضیح نیست. این جواب است. آن ایرادی هم که فرمودید که کمیسیون دو ماه بدوما باید رأیت خودش را بمجلس بدهد آن راجع بکمیسیون بودجه نیست راجع بکمیسیون هائی است که در ماده ۱۱۲ اسمی آنها نوشته شده است

رئیس - آقایان این توضیح نیست. این جواب است. آن ایرادی هم که فرمودید که کمیسیون دو ماه بدوما باید رأیت خودش را بمجلس بدهد آن راجع بکمیسیون بودجه نیست راجع بکمیسیون هائی است که در ماده ۱۱۲ اسمی آنها نوشته شده است

رئیس - پیشنهاد آقایان این است که کمیسیون بودجه پس تکلیف ما چیست؟ تدریس - بنده عرض میکنم که مجلس شورای ملی نباید اعزازات مثل میدان کاه فروشها باشد مازای دادیم و شمارا بر است انتخاب کردیم و نظامنامه هم باید اجراء شود و نظامنامه هم بر تمام ماها حکومت دارد

این حقایق را بنده باید بگویم آن اشخاصی که اکثریت را تشکیل میدهند و بطور اعتماد دارند قضایا را قبلاً بطور خصوصی حل میکنند بعد در مجلس میآیند...

شیروانی - اینطور نیست تدریس - اجازه بدهید بنده حرفه را بزنم باید در عمل وارد شد اینجا اصول است بروید از آتھائی که از اصول دنیا معطل هستند تحقیق کنید تا شما بگویند و اگر هم چنانچه اعتقاد ندارید ملتأب و تدریس - این ترتیب بدرر نمیخورد...

تدریس - اجازه میفرمایند؟ رئیس - پیشنهاد تنفس شده است تدریس - اجازه بفرمایند بنده توضیح بدهم بعد تنفس داده شود رئیس - آقایان اجازه میفرمایند بعد از توضیح آقای تندن تنفس داده شود.

تدریس - آقای تندن (اجازه) تدریس - بنده مقصود از پیشنهاد نماینده محترم را اینطور تشخیص دادم که برای اثبات مقصود ادله نداشتند سوائی جمله بکمیسیون بودجه

شیر وانی - استر داد میکنم
رئیس - پیشهاد آقای میرزاییدالله خان قرائت میشود
 (شرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشهاد میکنم که مبلغ هشتصد هزار تومان پیشهادی دولت راجع به شهریه و مستزرات تصویب و رای گرفته شود
رئیس - مخالفت نظامنامه است
 پیشهاد آقای طهران قرائت میشود
آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده در پیشهاد کرده ام بکنایه که بکام امضاء دارد پس میگوید آن یکی که چند امضاء دارد خوانده شود
رئیس - بک امضای را میبرد میکنند؟
طهرانی - بله
رئیس - پیشهاد آقای سردار فاخر قرائت میشود
 (شرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشهاد میکنم که شهریه ها و مستزرات تا حدود ماهی یکصد تومان برداشته شود
 زادت از این مبلغ صورتش طبع بین نمایندگان توزیع شود تا پس از اطلاع از اقلام رای داده شود
سردار فاخر - بنده می بینم که مراد از تمام این پیشهاد ها که از طرف عده از آقایان میشود مقصود این است که یک اقلام در شتی تصور میکنند
 بین این هشتصد هزار تومان هست که نمی خواهند بآنها رای بدهند والا با مبلغ جزئی کسی مخالفت ندارد و حقیقتاً همین می شود بآنها گفت بدون اینکه از جزئیات مطلع شوید رای بدهید این است که بنده پیشهاد کردم برای اینکه حقوق اشخاص ضعیف از بین نرود بیشتر از ماهی صد تومان صورتش طبع و نشر شود تا آقایان هم مسوق شوند و رای بدهند و گمان میکنم اگر جنبه عملی راه در نظر بگیریم زودتر انجام داده شود
مخیر - این نظریه را خوب بود آقای سردار فاخر در کمیسیون بودجه میفرمودند و با اینکه خودشان عضو کمیسیون هستند بهیچوجه هیچ چیزی در کمیسیون نفرمودند و اگر اشتباه نگردد باشم خودشان هم این اقلام رای داده اند
 مجدداً بنده نمی خواهم دلائلی را که عرض کردم تکرار کنم ولی عرض میکنم بیشتر دارند استحقاق ندارند مکن است استحقاقشان بیشتر از اشخاصی باشد که ماهی پنجاه تومان شصت تومان دارند این را بنده مگر عرض کرده ام و علاوه گمان میکنم نظیر این پیشهاد رد شده است
سردار فاخر - رد نشده است
رئیس - رای میگیریم پیشهاد آقای

سردار فاخر
 آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند
 (چند نفری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد
 پیشهاد آقای دولت آبادی قرائت میشود
 (بضمون ذیل خوانده شد)
 بنده پیشهاد میکنم شهریه های که اقلام بزرگ را تشکیل میدهند و متعلق است باشخاص متمول در چند ماه آخر این سال داده شود بحدود مبلغی که مرکز و ولایات تا برای سال آینده تکلیف قضای شهریه ها معلوم گردد
دولت آبادی - بنده متأسفانه از ابتدا که این لایحه جمع و خرج آمد به مجلس موفق نشده چند کلمه عرض کنم حالا هم این پیشهاد را کردم که بتوانم در ضمن مطالب خود را عرض کرده باشم بنده نگاه میکنم می بینم آقایان که مخالفت با این لایحه کرده اند نظر ایشان غالباً صحیح است و شاید آگاهی هم که مخالفت نکرده اند خیلی از این نظریات را دارند چه در داخل چه در خارج ولیکن رعایت میکنند مصالحت وقت موقتیت به اصلاحات را برای سال آتی که یکی از آنها هم خود بنده هستم بنده اگر وره سفید روی این مواد بالا لایحه بکنایه میروی این لایحه نیست
 روی مصالحت وقت و موقتیت با اصلاحات است و اگر بدانم در حال آتی این لایحه بهین صورت و ترتیب خواهد بود قطعاً از حالا تصویب نمی کنیم ولی امیدواری دارم که با جدید آقایان عظام و نمایندگان محترم این وره که گذشت بزودی شروع کنیم به معایب برای سال آینده و خیلی از نظریاتی که داریم و قابل اصلاح است اصلاح بشود بلکه بتوانیم در سال آینده یک کتابی دست مردم بدهیم تا بفهمند چه باید بدهند کی باید بدهند
 چطور باید بدهند بلکه یک قدری بدبختی مملکت بر طرف بشود
 بنده نگران هستم و میترسم آنقدر صحبت متفرقه در میان بیآوریم که دست آخر همینصورتی که امسال شد سال آینده هم موفق با اصلاح بودجه نشویم
 این مال اساس کار آمدیم بر سر شهریه ها بنده هم جزء آقایانی هستم که با بعضی از اقلام این شهریه ها مخالف و میل دارم اگر شروع کردیم با اصلاحات آن مخارج تبدیل شود بیک کارهای عام المنفعه از این جهت پیشهاد کردم که چند ماه آخر سال که مجلس هنوز تصویب نکرده است (گذشته هارا داده اند شاید بفرمایند

بعضی از آقایان زودتر هم گرفته اند)
 این چند ماهی که با آخر سال مانده کسانی که هیچ احتیاج ندارند باین شهریه ها خودشان گرم کنند بنده بحدود بحدود مبلغی که همه برایشان واقف هستند که یک وجه جمعی ما بین این کارها باشد
 کمیسیون بودجه یا دولت هر طوری که صلاح میدانند چند قلم از اقلام بزرگ که متعلق بتوابع است آنها را بدهند بحدود مبلغی ملی مرکز و ولایات که در کمال حسرت هستند تا در سال آینده موفق شویم به اصلاح بودجه و اصلاح شهریه ها و تعیین تکلیف قضای آنها
 این بخاطر بنده رسید و پیشهاد کردم و هر چه زودتر این لایحه را یک وره سفید روی بکنایه میآورم دیگر نمایانم بهر حال صحبتش را هم بکنایه و ضعف بمابقی کنیم
 بشرط اینکه آتی را اصلاح کنیم این است که آقایان را متوجه میکنم آن تبصره که برای این کار نوشته شده بود و من در آن شرکت داشتم که ما باین شرط رای می دهیم که نصف بر ما سپرد شود و بی فاصله شروع کنیم با اصلاحات بودجه که بگانه وظیفه ما است بلکه این مردم بیخست را از این بی تکلیفی بیرون بیآوریم
مخیر - قسمت اول فرمایشات آقای دولت آبادی البته صحیح است اما به پیشهادی که کردید تصور میکنم نمیشود رای گرفت چون ایشان نوشته اند چند قلم از اقلام کدام اقلام؟
 مال کی؟
 اسمش چیست؟
 یک مبلغ معینی برای شخص معینی که در پیشهادتان نیست فقط پیشهاد میفرمایند چند نفر متمول کله متمول را بنده نمیفهمم آن کسی که میفرماید متمول را از غیر متمول تشخیص بدهد که این متمول است آن یکی نیست با این جهت من خیال میکنم اصلاً این پیشهاد عملی نیست و نمیشود درش رای گرفت
رئیس - رای میگیریم به پیشهاد آقای دولت آبادی
 آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند
 (عده کمی برخاستند)
رئیس - تصویب نشد
 پیشهاد آقای اشکر قرائت میشود
 (باین طریق خوانده شد)
 بنده پیشهاد میکنم قلم هیجدهم (وظایف) از سایر اقلام تجزیه شود و سایر اقلام رای داده شود قلم راجع به وظایف بماند برای بعد تا اقلام جزء آن آقایان نمایندگان بدقت ملاحظه فرمایند و بعد از روی اطلاع رای داده شود

اشکر - البته آقایان صدیق میفرمایند که انسان بیچاره نمیتواند رای بدهد یعنی از آقایان هستند که در دوره چهارم نیوده اند و اطلاع ندارند که این صورت شهریه ها در کمیسیون بودجه هست یا در اداره تقنینیه هست و حالا میخواهند رای بدهند بیچارگی که هیچ میدانند موضوع چیست و یکی داده میشود در مجلس وقتی بنا میشود مثلاً دو تومان شهریه برای وره حسین آقا مین شود طبع و توزیع میشود ما بین و سلا تقسیم میشود و با مطالعه رای میدهند
 ولی بایک قلم هشتصد هزار تومانی جمهور میشود قابل شد که بدون اطلاع رای بدهند
 بعینده بنده رایی که بی اطلاع داده شود بی جا است و برای اینکه آقایانی که در دوره چهارم تشریف نداشتند و اطلاع ندارند که طبع و توزیع شده بود وقت داشته باشند که بروند آن لایحه را ملاحظه رای می دهیم که نصف بر ما سپرد شود و بی فاصله شروع کنیم با اصلاحات بودجه که بگانه وظیفه ما است بلکه این مردم بیخست را از این بی تکلیفی بیرون بیآوریم
مخیر - قسمت اول فرمایشات آقای دولت آبادی البته صحیح است اما به پیشهادی که کردید تصور میکنم نمیشود رای گرفت چون ایشان نوشته اند چند قلم از اقلام کدام اقلام؟
 مال کی؟
 اسمش چیست؟
 یک مبلغ معینی برای شخص معینی که در پیشهادتان نیست فقط پیشهاد میفرمایند چند نفر متمول کله متمول را بنده نمیفهمم آن کسی که میفرماید متمول را از غیر متمول تشخیص بدهد که این متمول است آن یکی نیست با این جهت من خیال میکنم اصلاً این پیشهاد عملی نیست و نمیشود درش رای گرفت
رئیس - رای میگیریم به پیشهاد آقای اشکر قرائت میشود
 آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند
 (عده کمی برخاستند)
رئیس - تصویب نشد
 پیشهاد آقای اشکر قرائت میشود
 (باین طریق خوانده شد)
 بنده پیشهاد میکنم قلم هیجدهم (وظایف) از سایر اقلام تجزیه شود و سایر اقلام رای داده شود قلم راجع به وظایف بماند برای بعد تا اقلام جزء آن آقایان نمایندگان بدقت ملاحظه فرمایند و بعد از روی اطلاع رای داده شود

آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده در دوره اول در کمیسیون مالیه بودم در دوره اول بود که مملکت و راجح و تعدیل کردند و پلنگی کسر کردند در حالی که آنوقت چهار کس در کس داشتند بدون اینکه یک پول مالیات و راجح کنند بودجه را خرج و تعدیل کردند در ادوار متاخره بواسطه خاطر اینکه مجلس يك سال و دو سال سه سال افتتاح نمیشد بعضی از هیئت های وزرا بواسطه يك حوادثی که اتفاق می افتاد و جماعتی حمله میکردند موافق مصالحت مملکت يك شهریه های از برای يك اشخاصی معین میکردند
 مخصوصاً در کابینه اخیر آقای وثوق الدوله که تأسیس شد در این مملکت و مصارف شد بانبودن مجلس يك کارهایی پیش آمد و يك هباهوهای شد و خیلی از مستزرات بصورت شهریه درآمد از برای آن اشخاصی که خیلی قادر و صاحب چیز صاحب مکتب و صاحب نفوذ بودند و ماد بداد تومان تومان بآنها داده اند در حالیکه زندهای بیوزن بدبخت که صد تومان یا ده تومان در سال مستمیری داشتند تومانی دو ریال هم بآنها داده نشد و خیلی شهریه ها در دوره های فترت برقرار شد
 بعد مبنیطور بطریق اجمال آوردند به مجلس و بطریق اجمال گذراندند
 آقای مدرس فرمودند که کار را بدین ترتیب باید کرد بنده عرض میکنم در مقابل فرمایش ایشان که در دوره اول بشهریه کار کردند و آن اندازه که لازم بود شهریه یا حقوق از برای مردم تعیین شد بدین ترتیب زیاد شد
 چیزهایی را در دوره های بعد در دورهای فترت
 در دوره های از تجاع معین شده است غیر مشروع بوده است و همچنین در دوره چهارم هم که تصویب کرده اند موقی بود که بنامش معروف سکا کی را بجهت کسب آورده
 چهار روز با آخر مجلس مانده بود یک صورتی برداشتند آوردند اینچاهو محض اینکه زودتر کارش را بکنند آوردند و گذراندند و بالاخره چون اکثر این شهریه ها از مبادی غیر مشروع بواسطه خاطر تقاضای حکومتی وقت معین شده نه از برای استقلال و سیاست ملی مملکت بنا بر این بنده پیشهاد میکنم که
 تا زمان کابینه اخیر و وثوق الدوله هر چه شهریه که رسماً در دوره اول شهریه بود (مثل برای مرحوم بهیانی و طباطبائی حقوق معین شد یا از برای سالار ملی و سردار ملی حقوق معین شد) اینها باید داده شود لیکن از آنوقت بعد چون در تحت فشار آزادخواهان بوده اند
 بعضی از حکومتها شهریه های بیهمی از شکها داده اند که آنها شکشان را بر

کنند و حرف از نهاد آنها تمام مملکت معنی بیاند نمیگویم در بین اینها تغییر نیست بیچاره نیست لیکن آنها را جزء بیچاره صورت بنویسند و به مجلس بیآورند
 البته بعضی هاستند مثل شخص آقای مستوفی الممالک که خدمت کرده اند و بیایک داعی رفتار کرده اند
 (زمره بین نمایندگان)
 طهرانی - باید دو مقابل تصویب کنیم غرض این است که بنده پیشهاد میکنم تا زمان وثوق الدوله هر شهریه که بوده است رای به همی از آن زمان باین طرف جزء بجز رای داده شود هر کس صالح است رای می دهیم و هر کس صالح نیست رای نمی دهیم
 زیرا ما نمیتوانیم بهیچیکم که از این ناختمای رعیت بدبخت باید خون بیرون بیاید و يك قران حلقه دار که زیور کردن زندهای آنها است مالیه برود بگیرد و سصد تومان و چهار صد تومان بی جهت يك جماعتی داده شود که هیچ مقید برای این مملکت نیستند
 این مخالف اصول مملکت داری و مخالف قسمی که ما خورده ایم
 مغب - اظهارات آقای طهرانی یک قسمتش از روی بی اطلاعی است اگر مراجعه میفرمودند بصورت شهریه ها از اقلام جزء این ایراد را نمیفرمودند
 علاوه بر خلاف اینکه بنده میل ندارم اسم هیچ فردی در این زمینه برده شود ایشان اسم اشخاص محترمی را در اینجا میبرند در صورتیکه آن چیزی هم که میفرمایند واقعیت ندارد
 اقلام همی هم که در کابینه مستزرات هست يك قسمتش مال قبل از زمان آقای وثوق الدوله است ابتدا مربوط بزمان وثوق الدوله نیست ولی يك قسمتش راجع بزمان وثوق الدوله است و همانهایی که در زمان مشیر الدوله هم هست در زمان کابینه آقای مستوفی الممالک هم هست
 اینها چیزهایی نیست که مضر به مملکت باشد يك چیزهایی است که بعد از تحقیقات و تمییزات زیادی که کرده اند و مصالح وقت و مصالح مملکت را در نظر گرفته اند بیک اشخاصی شهریه داده اند
 آنوقت آمدیم سرور در چهارم
 جناب عالی يك اشخاصی بنده چهارم زدید فرمودید در دو سه روز آخر مجلس را گذراندند
 اینطور نیست کتاب قانون اینجهت ملاحظه فرمایند راجع به مستزرات و شهریه ها سه چهار قانون از مجلس گذشته در بودجه دوره چهارم بنده خود عضو کمیسیون بودم کمیسیونتهای معلوم شده و با قلام جزء رسیدگی کردند
 خواستند داخل تحقیقات و اقلام شوند

يك اشکالات مفصلی بر خوردند
 بالاخره بعد منجر شده آن رایی که مجلس داد که تاجه مبلغ را تمام بدهند و جقدرش را تومانی چهار قران بکم بکنند و بالاخره در نهایت آزادی مجلس رای خودش را داد و خیلی مجلس چهارم بیشتر از جناب عالی وقت میگردند و تمام این هاهم از روی تمسیدگی و نظر بمصلحت مملکتی بوده است
رئیس - رای میگیریم به پیشهاد آقای طهرانی آقایانیکه با پیشهاد ایشان موافقت قیام فرمایند
 (عده قلیلی قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد
 پیشهاد آقای آقا شیخ جلال (شرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشهاد می نمایم که کمیسیون بودجه صورت شهریه های را که در ماه زیاد تر از يك صدهو پنجاه تومان میشود با نظریات خود به مجلس بیآورند که مجلس از روی بصیرت رای بدهد
رئیس - بفرمایند
آقا شیخ جلال - بنده تصور میکنم که نظر مخالفت بنده و عده از اشخاص ناشی از بی اطلاعی از صورت شهریه ها است و الا اینکه در اطراف این موضوع مذاکره نمیشد و بنده هم تا معلوم موافق بودم که افلام شهریه ها جزاً و کلاً بنظر آقایان نمایندگان محترم رسیده و هر طوری که در نظر دارند در آنها رای بدهند ولی چون این قسمت تعیین نشده این است که پیشهاد کردم
 شهریه های که زیاد تر از صد و پنجاه تومان است
 کمیسیون بودجه صورت تفصیلی بدهد و نظریات خودش را هم در ضمن آن رایت به مجلس تقدیم دارد تا مجلس هر طوری که مقتضی بداند رای بدهد
رئیس - يك پیشهاد دیگری رسیده است که مقدم است قرائت میشود
 پیشهاد آقای یاسانی بضمون ذیل قرائت شد
 مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی دامت شو کونه بنده پیشهاد میکنم شهریه اشخاص ذیل موقوف کرده شاهزاده اعتبار السلطنه ۵۰۰ تومان - آصف السلطان ۲۰۰ تومان امیر بهادر جنک ۱۴۰ تومان امیر کبیر ۵۰۰ تومان امین الملک ۲۰۰ تومان اولاد حاج امام جمعه خونی ۱۳۰۰ تومان حاج السلطنه ۸۰۰ تومان حسام السلطنه ۱۱۰ تومان حشمت الدوله ۱۴۰ تومان حکیم الملک ۲۰۰ تومان شاهزاده سالار الدوله ۵۰۰ تومان سراج الدوله ۱۰۷ تومان میرزا سلیمان خان ۱۴۰ تومان شجاع - السلطان ۱۰۰ تومان شاهزاده شهاب الدوله ۱۴۰ تومان صاحب اختیار ۲۷۰ تومان صدر الملک ۵۶ تومان علی السلطنه ۱۴۰ تومان ظهیر الاسلام ۱۱۰ شاهزاده محمد

السلطان ۵۰۰ تومان
 عظمة الدوله ۱۷۰ تومان علاء الملک ۲۳۰ تومان آقا سرد علی آقا بزدی ۱۴۰ تومان شاهزاده عبدالعزیز الدوله ۱۱۰ تومان فهیم الدوله ۱۷۰ تومان
 قضا الملک ۱۴۰ تومان کمال الوزرا ۱۴۰ تومان مجد السلطنه ۱۴۰ تومان حاج معتمد السلطنه ۲۰۰ تومان مجد الملک ۲۰۰ تومان
 آقا سید محمد امام جمعه ۱۴۰ تومان میرزا محمد علی خان مستوفی ۱۴۰ تومان مهربر السلطنه ۲۰۰ تومان مستشار الدوله ۳۹۱ تومان
 مستشار السلطان ۱۴۰ تومان مستشار السلطنه ۲۰۰ تومان معاون الدوله ۱۴۰ تومان شاهزاده معتمد السلطنه ۱۱۰ تومان حاج میرالدوله ۱۴۲ تومان ممتاز الدوله ۳۶۰ تومان
 نصر الملک ۲۰۰ تومان شاهزاده نصره السلطنه ۵۰۰ تومان حاج نصیر السلطنه ۱۴۰ تومان نضیر السلطنه ۱۱۰ تومان نیر - الملک ۲۳۰ تومان که جمعا چهل و پنج است
رئیس - آقای مشاور اعظم پیشهاد کرده اند بنده ختم شود آقای حائری زاده مخالفند
حائری زاده - بعد از ختم عرضی دارم
رئیس - پس بگذارید اول آقای مشاور اعظم توضیح بدهند
آقای مشاور اعظم - در مجلس چیزی که بیش از همه اهمیت دارد همان حفظ احترام مجلس است و باید صورت کار را طوری منظم کرد که اسباب ایراد و انتقاد نباشد البته در جمع و خرج مملکت آقایان نمایندگان خیلی بیوده می دانند باید آن را قلم بکشند و حذف کنند
 اما باید توجه کرد که مخارج بیوده یعنی مخارجی که در مملکت هست است و مربوط باین شهریه ها نیست اگر برای مملکت صرفه جویی بخواهید بکنید بنده آنها را حذف کنم و حال آنکه بقین دارم هیچکدام میل ندارند بآن مواقع توجه نمایند و واقفاً اگر مملکت باید منظم بشود و این احساسات در نمایندگان هست
رئیس - راجع به ختم جلسه بدهید
مشاور اعظم - راجع به ختم جلسه عرض میکنم این احساساتی که امروز در مجلس پیدا شده است خیلی بروح عمومی ما سکه وارد میکند
 این است که بنده پیشهاد می کنم امروز از این احساسات صرف نظر شود و اجازه بفرمایند که نمایندگان احساسات را بجلسه دیگر معول کنیم

بلکه بدم که در مجلس خارج شدیم پیش خودمان فضاوت کنیم که محتاج باین حرفها نباشیم این است که بنده پیش نهاد کردم امیدوارم آقایان هم موافقت فرمایند که فعلا جلسه ختم شود

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - بنده در قسمت فرمایشات آقای مشاورم که پیش نهاد ختم جلسه کرده اند عرض میکنم چون یکم تدریجی از فرمایشاتشان راجع به ختم جلسه نبود در واقع یک تصمیمی بودی و بنده در قسمت ختم جلسه عرض میکنم چون حال بیست دقیقه بیشتر از ظهر نگذشته است و جلسه هم که خیلی دیر تقریباً دو ساعت بظهر تشکیل میشود یک کار کردیم نفس داده شد و مجدداً تشکیل شد و حالا یک قدری صحبت کرده ایم پیش نهاد ختم جلسه بنده عرض می کنم که در قسمت صبح مجلس در تشکیل میشود لاف خوبست تا یک ساعت یک ساعت و نیم بعد از ظهر کار کرده باشیم و بقیه بنده باید یک ساعت یک ساعت و نیم بعد از ظهر جلسه ختم شود

رئیس - رأی میکنیم پنجم جلسه آقایان موافقت فرمایند (اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویر شد بقیه مذاکرات در پیش نهادها میباید برای روز پنجشنبه (مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی

مقنن الملک

منشی - علی اقبال الملک

منشی - معظم السلطان

جلسه ۹۳

صورت مشروح مجلس

یوم پنجشنبه نوزدهم

فوس یکهار و سیصد

وسه مطابق چهاردهم

جمادی الاولی یک هزار

وسیصد چهل و سه

مجلس دو ساعت قبل از ظهر برپاست آقای سهام السلطان نایب رئیس تشکیل گردید (صورت مجلس سه شنبه ۱۷ فوس را آقای آقا میرزا جواد خان قرائت نمودند)

نایب رئیس - آقای آقا شیخ جلال در صورت مجلس فرمایشی دارید

آقا شیخ جلال - خبر بعد از تعویب صورت مجلس

نایب رئیس - آقای حاج زاده (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده دو سؤال از آقایان وزراء کرده ام و راجع به بیج جوابی نداده اند استدعا می کنم تذکر داده شود زودتر تشریف بیاورند به بینم اقدامات دولت راجع به بزرگاتی که نامید نوشته است چه بوده و تکلیف مسلمانان با این جریانات چیست

نایب رئیس - تذکر داده میشود آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده در چندین جلسه متوالی از مقام ریاست در موقعی که حضور داشتند استعفاء کرده ام که یک مطالبی را استفسار کنم ولی بدینجهتانه موقع من ترسید و آقای رئیس اجازه ندادند امروز هم که آقای رئیس تشریف ندادند و دولت هم حاضر نیست و سؤال بلا جواب خواهد ماند ولی برای اینکه در آتیه ممکن است با هم استعفاء کنم و اجازه داده نشود مطلب خود را عرض می کنم جوابش را بعد آقایان بدهند

نایب رئیس - اگر سؤال است باید کتباً مرقوم دارید تا به آقایان وزراء تذکر داده شود که برای جواب حاضر شوند

حائری زاده - مطلبی است که بنده شنیدم و باید استعلام کنم

نایب رئیس - دولت که حاضر نیست

حائری زاده - کار بوزراء ندارم ممکن است از آقایان استفسار کنم

نایب رئیس - اگر سؤال است ممکن است مرقوم دارید که بوزراء تذکر داده شود حاضر شوند

حائری زاده - تذکری است حقیقتاً اگر آقای رئیس تشریف داشتند چون اطلاع داشتند ممکن بود من جواب بدهم ولی حالا به مجلس عرض میکنم

در جریان این روزها از آقایان نمایندگان فرموده اند قضایای در مصر اتفاق افتاده و مصری ها بیارامانهای دنیا تظلم کرده اند و وضعیت آن جا را بیمه جا خطر نشان کرده اند در مجمع اتفاق مل هم یک نماینده که همدردی با مصریها بتواند بکند غیر از نماینده ایران نیست تر که اهم که آن جا نماینده ندارند

نماینده ایران آنجا است اول یک چیزهایی منتشر شد که نماینده ایران فرار بود از طرف مصری ها مظلومیت آنها را اظهار کند بعد یک چیزهایی برخلاف آن منتشر شد

حالا که آقای رئیس تشریف ندارند ولی آقای نایب رئیس تشریف دارند خواهستم سؤال کنم که چنین تفرقاتی به مجلس رسیده یا نه رسید و دولت در این باب اقدامی کرده یا نکرده است؟

نایب رئیس - ممکن بود این سؤال را بنویسید تا بدولت تذکر داده شود آقای سلطان العلماء (اجازه)

سلطان العلماء - بنده پرریز اجازه خواسته بودم راجع به معنی یک مختصری عرض کنم

راجع به حقوق معلمان آقای تدین یک فرمایشی فرمودند بنده کانی دانستم ولی در ضمن نطق آقای شیروانی آقای ذکاء الملک تذکره کردند که حقوق معلمان داده شده است ولی چون معلمان باز به بنده فشار آوردند لازم دانستم عرض کنم

معلمان بدینست که مختصر حقوقی دارند و حقیقت نسبت به حقوق سایر ادارات خیلی مختصر است با اینکه معلومات آنها کمتر نیست و شاید بیشتر باشد ولی سرمایه آنها فقط همین معلمی است

ماهی بیست و پنج تومان سی تومان و خیلی که ترقی کنند چهل و هشت تومان می شود آن وقت این مختصر حقوق را هفت برج است به آنها نداده اند یعنی سه ماه از سه گذشته

که به عنوان حقوق معوقه باقی است و چهار ماه هم از هفتاد ساله باقی است

بنده حالا نمی خواهم عرض کنم که معارف چه خرابیها دارد و چه سخته ها از این تعویب حقوق معلمان به معارف وارد می شود

این معلمین متصل باید گرو کنند تعطیل کنند قوه درس دادن ندارند

خواستار جمع نیست

تمام دارائی آنها با بگر و رفته یا بفروش رسیده و تمام آنها مستأمل و بریشانند و تصور میکنم یک دستهایی هم در تعویب حقوق آنهاست نه اینکه صرف بی انتقامی و عدم توجه باشد

غیر یک نظر باینست مخصوصاً هم هست که بنده حالا نمی خواهم عرض کنم همین قدر خواستم از آقایان نمایندگان استدعا کنم که اساساً یک فکری برای حقوق معلمان بکنند

در ماه دوم میلیون و نیم به ادارات داده می شود این ده باز ده هزار تومان حقوق معلمین در این بودجه که تصویب می کنند از یک محل نقدی معین کنند که اسباب سخته معارف شود و از وزارت مالیه مخصوصاً تقاضا شود که بعد از تصویب دو سه برج عجلتاً حقوق به آنها بدهند که تا اندازه راحتی آنها فراهم شود الا اغلب مدارس در حال وقف و تعطیل است

پارسال بودجه معارف هشت صد هزار تومان بود اما سال گذشته هشتاد هزار تومان شده که در حقیقت بیست هزار تومان از آن زده اند سال دیگر صد هزار تومان خواهند زد تا تمام شود

علی ای حال خوب است آنچه را که می خواهند بدهند انلاجر بجز به آنها بدهند که اسباب زحمت نشود

در یک موقعی عرض خواهم کرد که چه سخته هایی به معارف وارد شد است و در حقیقت روح معارف برده است

نایب رئیس - در جلسه قبل شرحی از طرف مقام ریاست به وزارت مالیه نوشته شده و مخصوصاً تأکید شده است که در پرداخت حقوق معلمان اقداماتی بکنند

آقای رهنا (اجازه)

رهنا - طرح قانونی که بنده و جمعی از نمایندگان امضا کرده بودیم تقدیم شده است چون عجلتاً بودجه معارف است و نمی خواهم که آن طرح در معبر بودجه واقع شود تقاضا می کنم عجلتاً آن طرح قرائت شود که اگر اصلاح بود بروی کمیسیون مکتوبات تأیید از تصویب بودجه مطرح شود

نایب رئیس - قبل از دستور قرائت آقای طهرانی (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - بنده بعضی فرمایش داشتیم که میخواستم عرض کنم لکن عجلتاً تقاضا کنم که از طرف هیئت رئیسه تذکر داده شود وزراء در موقع مطرح بودن بودجه حاضر شوند چون چیزهایی پیش می آید و گاهی بیک اعتراضاتی بر می خورد که شاید آقای منخیر اطلاع نداشته باشند و با اطلاع داشته باشند و مقتضی ندانند باید وزراء حاضر باشند و مخصوصاً به وزارت معارف تذکر داده شود که کمیل معارف برای دفاع از بعضی از موضوعات تشریف بیاورند

موضوع نیم عشر اوقاف عجلتاً مورد تریب است و اگر در حدود سخته بزرگی به معارف وارد می شود

از طرف دیگر ملاحظه میکنم تشکیلات وزارت معارف برخلاف قانونی است که از مجلس گذشته سابقاً دو اداره بوده است و سه دائره ولی حالا چهار پنج اداره درست کرده اند و دوازده دائره و این حقوقی که باید به معلمین مدارس برسد صرف ادارات وزارت معارف می شود مخصوصاً تقاضا می کنم که آقای کفیل وزارت معارف برای دفاع حاضر شوند

نایب رئیس - اطلاع داده می شود آقای سرکشیک زاده (اجازه)

سرکشیک زاده - بنده می خواستم یک روزی از مقام ریاست مجلس اجازه بگیرم و در روضعیات گیلان مرابضی عرض کنم و لایحه هم ترتیب داده بودم که تقدیم مقام ریاست نسایم ولی هنوز آن لایحه تمام نشده و ضمناً هم یک تقاضا پیش آمده است که مجبورم بمرض نمایندگان برسانم

هیچ کس نیست که وضعیت اسفناک گیلان و صدماتی که در طرف این مدت از بد و جنگ بین المللی تا بحال بگیلان رسیده است و آن مهاجرت کثانی و آن حکومتهای من در آوردی که در آنجا تشکیل شد و صدماتی که آنجا وارد شد تصدیق نمایم و بالاخره سه ایوب تجارت گیلان را از هستی ساقط کرد و اخیراً پس از اینکه یک مختصر مناسباتی با خارج تأسیس شد تجارت شروع بعمل کردند و در دو سال قبل از طرف وزارت مالیه اجازه داده شد

یعنی امر شده برنج های که حمل میشود صد پانزده شتوک داشته باشد و بنا بر این بهمین ترتیب تجارت برنج خریداری کردند و روسیه حمل کردند

میزان برنجی که سال گذشته حمل شد تقریباً دو میلیون و صد هزار یون بود در صورتیکه محصول پارسال سه میلیون و دویست هزار یون بود و امسال هم بنا بر

همان ترتیب تجارت برنج خریداری اندر دارای صد پانزده شتوک است و آورده اند به اداره گمرک سیرده اند بعد حمل کنند روسیه

نمی دانم به چه مناسبت از طرف وزارت مالیه یک امر من در آوردی و یک امر اختراعی که در واقع برخلاف قانون اساسی است شده

زیرا قانون اساسی تصریح کرده است که تجارت آزاد است و با این حال امر شده است که این برنجها حکماً صدی پنج بیشتر نباید شتوک داشته باشد و برنج در گمرک توقیف شده

در صورتیکه از این راه ممکن است در میلیون بیست و چهار ایران صدمه وارد آید بنده می خواستم تذکر داده شود بدولت که علت اینکه همچو چیزی که برخلاف قانون اساسی است و تقریباً امروزاً احتیاج صادرات داریم این طور تضییقات هلش چیست؟ و این تذکر لازمست داده شود

بعضی از نمایندگان صحیح است

نایب رئیس - طرح پیشنهادی آقای رهنا قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد)

نظر باینکه فشار اقتصادی عامه مردم را بزرگت و مشکلاتی دچار کرده و بنی جامعه را سال بسال تحلیل میرد و مملکت را بطرف خرابی و ویرانی سوق میدهد و کساد بازاری و نبودن کار برای بیکاران وقت صادرات و عدم موفقیت در تأسیس کارخانجات بیشتر مربوط به فقدان راه آهن میباشد و مردم این مملکت و دولت و مجلس شورای ملی این قدم اساسی (باجاره آهن) را بر ندارند

سایر اصلاحات خواه فلاحی و خواه صنعتی و غیره فوق العاده مشکل بنظر می آید و لاقول سالهای عدید وقت لازم خواهد داشت و نظر باینکه ادامه این وضعیت مخاطرات زیادی برای مردم و مملکت در بر دارد و هر چه زود تر باید مردم تکانی بخورداده و بهر ترتیبی شده است و توجیه حیات ملی و استقلال واقعی مملکت را که عبارت از تأسیس راه آهن میباشد بدست آورند اینجانب بتقدیم این پیشنهاد مبادرت می نمایم

برای استحضار خاطر نمایندگان محترم اجمالاً تذکر میکنم که حق انحصار ورود قند و شکر و حلویات و چای بدولت بترتیبی که در مواد ذیل تصریح شده است در حال پیش از پنج کرد رعایتی برای انجام مقصود فوق خواهد داشت و این مسئله از احصایه

گمرکی سنوات اخیر به خوبی واضح و نمایان میباشد

بنابر این مواد ذیل را بمجلس شورای

ملی تقدیم و امید وارم نمایندگان محترم و همکاران عزیز موافقت فرمودند بوسیله برداشتن این قدم مهم مردم و مملکت را از این وضعیت ناگوار و خطرناک امروزه نجات داده و بیاد کار درخشانی از دوره پنجم مجلس شورای ملی باقی گذارند

ماده اول - مجلس شورای ملی حق انحصار و امتناع للفرورد قند و شکر و حلویات و چای را بدولت واگذار نمینماید

ماده دوم - دولت حق دارد هر تجاری را در این تجارت شرکت داده و از حق انحصاری خود بهره مند سازد بشرطیکه در مقابل اعطاء اجازه هر یک من قند و شکر و حلویات و دوفران و زهر یک من چای شش قران از آنها دریافت دارد

ماده سوم - عایدی که از این تجارت و حق انحصار برای دولت حاصل میشود باید جزعاً و کلاً بتوسط وزارت مالیه در یکی از بانکهای معتبر امانت گذارده شود دولت به هیچ وجه و به هیچ عنوانی حق ندارد دیناری از آن را صرف مخارجی غیر از تأسیس راه آهن بنماید

ماده چهارم - عایدی این تجارت و حق انحصار تقضایید صرف تأسیس راه آهن شود

ماده پنجم - دولت باید یک هیئت متخصص راه آهن از آلانان برای مدت ده سال استخدام و شرایط استخدام آنها را فوری بمجلس شورای ملی بیاورند

صرف این عایدی برای تأسیس راه آهن بطریقی که آن هیئت متخصص تصویب کرده باشد باید با تصویب مجلس شورای ملی باشد

ماده ششم - این قانون پس از تصویب بموقع اجرا گذارده خواهد شد و کسانی که قند و شکر و حلویات و چای آنها پس از اجرای این قانون هنوز بزرگت صادرات ایران وارد نشده است باید پروند اجازه نامه بر طبق ماده دوم از دولت تحصیل نمایند و الا عین جنس آنها در گمرک ضبط و قیمت آن مطابق فاکتور کارخانه و یا تجارتخانه که آن را فرستاده بصاحبان آنها تأدی خواهد شد و اجناس مزبور را خود دولت بمصرف فروش میرساند

ماده هفتم - وزارت فوائد عامه و مالیه مأمور اجرای این قانون خواهند بود

رهنا، محمد علی طهرانی - حسین عبدالملک - مهدی زاهدی - سرکشیک زاده - هابم - شیروانی - رئیس تجارت - قائم مقام - وکیل الملک - سلیم ایردی - صدق السلطنه - احتشام العکماء - هرمزی - امیر اعلام - معاد السلطنه - نظم الملک - مظربی - مشیر معظم

نایب رئیس - مر اجده میشود بکمیسیون مکتوبات

پیشنهاد آقای یاسائی راجع باده دوم قانون بودجه در جلسه قبل قرائت شده

نویسنده - بنده را هم داده اند

آقا سید یعقوب - بنده عرض خیلی لازمی دارم

نایب رئیس - وارد دستور شدیم

آقا سید یعقوب - خیلی لازمی است

نایب رئیس - در موقع نفس آقای یاسائی

(اجازه)

یاسائی - البته آقایان نمایندگان محترم پریشانی و فقر مؤدیان مالیاتی را در نظر دارند و هیچ فلسفه برای تأدی شهریه با شخص معین بنظر نمی آید جز اینکه بعضی اشخاص خدمتای باین ملت مردم و مخدوم خودشان کرده باشند و در موقعی آن مخدوم میخوانند تلافی کنند که یک دارائی و ثروتی داشته باشد

اینجا ما پیش نهاد کردیم یک اشخاصی که استحقاقی ندارند و دارای ثروت هستند شهریه ها شان حذف شود زیرا اگر این اشخاص خدمتی هم کرده اند دیگر احتیاجی ندارند که ملت آن خدمت را یادش بماند و بعد از اشخاص که مستحق و پریشانی خدماتی هم کرده اند البته شهریه و مستمری آنها باید پرداخته شود

این اشخاصی را که بنده صورت داده ام و در جلسه گذشته اسامی آنها قرائت شد اشخاص هستند که دارای ثروت میباشند و مطابق تحقیقی که بنده کردم بعضی از آنها پول تنزیل میدهند از قرار صد بیست و صد و بیست و پنج و بقیه بنده این اشخاص که از ازلت و دولت پادشاه بخواهند بعضی ها شان علاوه بر اینکه خدمتی نکرده یک کار هائی هم کرده اند و بقیه بنده شهریه و مستمری این اشخاص بخصوص باید حذف شود و برای بقیه هم در آتیه یک فکری بشود

یک عده از این اشخاص که بنده اسمشان را در پیش نهاد خودم نوشته ام کسانی هستند که یکی دو مرتبه وزیر شده اند و بعد از وزارت شغل دیگری قبول نکرده اند و باین مناسبت یک شهریه هائی میگیرند

اگر بنای باشد این اصل را محرز کنیم ممکن است تمام و کلا هم بعد از انقضای دوره و کالتشان بگویند چون مقام وکالت را احراز کرده ایم دیگر نمی توانیم شغل دیگر قبول کنیم و خوب است افلا نصف دیوبست تومان هم با شهریه بدهند و این ترتیب ادامه پیدا میکند که هر کس بجز روز شش روز وزیر شد حتماً بیاید یک مبلغی از خزانه دولت بگیرد

چون بقیه خودش پس از وزارت نمی تواند کار دیگری بکند مثلاً دکتر یا کمال آمده است وزیر شده است بجای اینکه پس از آنکه وزارتش

تمام دوم مرتبه پشگل خود برگردد و بجایه خنده کند یک شهریه بگیرد و هیچ کار نکند (خطاب به آقای امیر اعلم) سرکار این کار را نکرده وقت که وزیر یا وکیل بودند پس از اینکه از آن کار فارغ شدید بازم مشغول طبابتتان میشدید

نایب رئیس - آقایان! کربین الانین نکند

یاسائی - بنده عرض میکنم این اشخاصی را که بنده در پیشگاه خودم گرفته ام این اشخاص استحقاق ندارند برای اینکه صاحب ثروت هستند باید شهریه آنها قطع شود

مخبیر - بنده خیلی متأسف هستم که آقای نماینده محترم خیلی بی اطلاع هستند ولی این پیشنهادی نمی فرودند و امروز هم در ضمن توضیحاتشان باز تأیید نیک کردند بنده خیلی احتراز دارم که اسم اشخاص را در مجلس اظهار کنم

ولی چه کنم وقتی که سرکار پیشنهاد کرده اند و اسم یک اشخاصی را نوشته اند بنده هم مجبورم اسم اشخاص را بزرگ جناب عالی می فرمایند همه خدمت سکرده اند ولی استحقاق ندارند و چون استحقاق ندارند نباید چیزی به آنها داده شود

اولا تصور نمی کنم هیچکس با این پیش نهاد جناب عالی همراه باشد که اگر کسی مدتها خدمت کرد و پیر شد و بعد تقاعد رسید او چیزی ندهند در صورتی که غالب این اشخاص را که پیروز در پیش نهاد جناب عالی خوانند استحقاق دارند

مثلا جناب عالی بچه دلیل بچه معمرک پیش نهاد می کنید حقوق میرزا محمدعلی خان مستوفی که بیجاه سال بدست خدمت کرده و در صحت عمل هم معروف است و امروز هم هیچ نهادی داده نشود و غالب این اشخاص از این ندره اشخاص هستند بنده نه باهم وقت آقایان را تلف هستم والا پیشنهاد جناب عالی را میگردم و شرح خدمات یکی بگو آنها را که اسم برده اند و مضامین آنها را میگفتم تا خود جناب عالی پیشنهادتان را پس میگرفتید

نایب رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای یاسائی

شیخ الرئیس - گفتم میگفتم تجزیه اش بکنند بهتر است

علل الملک - استدعا میکنم فراتر شود و تجزیه هم بفرمائید

نایب رئیس - در جلسه قبل فراتر شده و چون باید پس از قابل توجه شدن برود بکیسیون بودجه به عقیده من حالا قابل تجزیه نیست

پس از آنکه قابل توجه شد و رفت بکیسیون از کمیسیون که مراجعت کرد آن وقت تجزیه میشود

رأی میگیریم پیشنهاد آقای یاسائی آقایانی که قابل توجه میدانند بفرمائید (عده قبلی قیام ننمودند)

نایب رئیس - قابل توجه نشد

پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال فراتر میشود

(ابتطور فراتر شد)

بنده پیش نهاد می نمایم که کمیسیون بودجه صورت شهریه هائی را که درآمد زیاد تر از یک صد و پنجاه تومان میشود با نظریات خود در مجلس بیورد که مجلس از روی بصیرت رأی بدهد

نایب رئیس - آقای آقا شیخ جلال (اجازه)

آقا شیخ جلال - بنده تصور میکنم که اکثریت مجلس تصدیق دارد که آن اطلاعاتی را که در نتیجه عضویت کمیسیون مالی با عضویت کمیسیون بودجه بعضی آقایان دارند اکثریت مجلس آن اطلاعات را نداشته باشند و من خیال میکنم عقیده تمام دنیا اینست که انسان در موقعی که میخواهد چیزی را بدهد باید کامل مستحضر باشد تا بتواند بطور مثبت یا منفی رأی بدهد

فلم هیجدم این بودجه که شهریه ها و مستمری ها است یک فلم بسیار بزرگی است و بدیهی است هیچ کس نمی تواند بدون اینکه کاملا مستحضر باشد رأی بدهد مثلا مخارج شخص را کسی مخالفت نمی کند ولی بچه لحاظ جزو بودجه معارف نیامده و همینطور راجع باستحقاق اشخاص تعلمی نشود کسی چه خدمتی بسطکت یا بدولت کرده عقیده من نمی شود رأی داد اینست که بنده از نقطه نظر این اصل مسلم دنیا که گمان میکنم هیچ کس هم منکر نباشد این پیشنهاد را کردم

نایب رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - اولاً تصدیقی که آقای آقا شیخ جلال دادند که از صد و پنجاه تومان بیلا هر کسی شهریه دارد صورت آن را کمیسیون بودجه تنظیم و تقدیم مجلس کند تا مجلس از روی دقت رأی بدهد عقیده بنده مدتها نداشت

چه دلیلی دارند که از صد و پنجاه تومان بیابان موضوع باشد؟ در صورتی که مابین آن اشخاص که از یک تومان تا صد و پنجاه تومان شهریه دارند ممکن است اشخاصی باشند که عقیده ایشان مستحق نباشند علاوه بر این آقایان تصدیق بفرمائید که استحقاق از برای مستمری و شهریه منحصر بفرست نیست

جهت عید بنده ممکن است باشد که موجب شود برای اینکه دولت مستمری یا شهریه بدهد و از همه اینها گذشته بنده توجه آقایان را جلب میکنم به اینکه خوب بود به قوانینی که در دوره اول دوم و سوم و چهارم و

تصویبات این مجالس راجع به مستمری و شهریه نوشته شده است مراجع بیکدیگر تا این مشکلات رفع میشد حالا چون این کار را نکرده اند اگر چه نمی خواهم وقت مجلس را زیاد اشغال بکنم ولی ناچار هستم که اشاره کنم به قوانینی که در این باب از مجلس گذشته آن وقت هم عرض کنم یک قسمت عمده از اعتراضات وارد نیست اولاً در جلسه گذشته صحبت شد که شهریه هائی در دوره فترت که در ایام یک کابینه هائی مثل کابینه توفیق الدوله و غیره بوده است غیر مستمری است و حالا میخواهم در این دوره آنها را مشروع کنیم

بنده عرض میکنم این زحمت را مجلس چهارم از دوش آقایان برداشته قانون شهریه ها مصوبه هفدهم اسد ۱۳۰۱ شمس ما یک مینویسد

شهریه هائی که بدون تصویب مجلس شورای ملی باشد مستحسوخ و هر گونه تصدیقاتی که در این مورد در ایام فترت گرفته شده است لغو است

این را نتوانند بپذیرند و خواهش میفرمایند

یک نفر از نمایندگان - بعدش را هم بخواهید

تدین - بعدش را هم میفرمایند این لغو شد

بنابراین شهریه هائی که در دوره فترت بوده است قانوناً لغو است و بعد از آن تاریخ هر موردی قلمی را که مجلس تصویب کرده است سمت قانونیت پیدا میکند و آنگاه را که تصویب نکرده غیر قانونی است

شما اگر در توی تمام این اقلام یک فلم آوردید که مجلس تصویب نکرد باشد بنده هم موافقم با آقایان که آن فلم غیر مشروع و غیر قانونی است

ماده دوم - کلیه شهریه ها ام از اینکه مستمری بوده بصورت شهریه درآمد یا آنکه از اصل مالیات برقرار شده است به استثنای اقلامی که در کمیسیون بودجه حذف شده تا مبلغ پنجاه تومان بدون کسر پرداخته شود این قانون است تمام شهریه ها مستمری هائی که مشمول این ماده است صورت قانونی دارد زیرا مجلس چهارم تصویب کرده است و درش با پیشنهاد نشود

نسخ یک قانونی بالاتر از یک پیشنهاد ممکن است

یک جریان دارد که بر طبق آن باید عمل شود

ماده سوم - از پنجاه تومان به بالا تومانی چهارقران کسر می شود

ماده چهارم - میزان تأدیه شهریه نباید از پنجاه تومان تجاوز نماید همینطور تا آخر حال نمی خواهم تا آخر شش بخیر این قانون جزو این کتاب بزرگ بود و این کتاب بزرگ

هم وسط این میز یا در اطراف دیگری بوده است

حالا آقایان دست ترس به آن نداشته چه عرض کنم! اگر به این قانون مراجعه میکردند تمام این اشکالات رفع میشد

ماده یازدهم این را درست میخوانم وزارت مالی مجاز است کلیه مستمریات و شهریه ها و مستمریات اتباع خارجی که در یک و مخارج تحصیل معصلین را بر طبق تصویبات و قوانین موضوعه مجلس چهارم از محل اعتبار هشتصد هزار تومان پرداخت نماید

حالا در این قانون چه شده است و چه تأثیری در پرداخت شهریه ها و مستمری ها پیدا شده است؟

مراجعه بفرمائید به لایحه قانونی بودجه دوره چهارم یک قلم یک میلیون و بیست و چهار هزار تومان مجلس چهارم تصویب کرد برای پرداخت شهریه ها و مستمریات و تقریباً سی و هفتصد هزار تومان هم یک قلم دیگر بود که در این مورد در ایام فترت گرفته شده است لغو است

این را نتوانند بپذیرند و خواهش میفرمایند

یک نفر از نمایندگان - بعدش را هم بخواهید

تدین - بعدش را هم میفرمایند این لغو شد

بنابراین شهریه هائی که در دوره فترت بوده است قانوناً لغو است و بعد از آن تاریخ هر موردی قلمی را که مجلس تصویب کرده است سمت قانونیت پیدا میکند و آنگاه را که تصویب نکرده غیر قانونی است

شما اگر در توی تمام این اقلام یک فلم آوردید که مجلس تصویب نکرد باشد بنده هم موافقم با آقایان که آن فلم غیر مشروع و غیر قانونی است

یک نفر از نمایندگان - بعدش را هم بخواهید

تدین - بعدش را هم میفرمایند این لغو شد

بنابراین شهریه هائی که در دوره فترت بوده است قانوناً لغو است و بعد از آن تاریخ هر موردی قلمی را که مجلس تصویب کرده است سمت قانونیت پیدا میکند و آنگاه را که تصویب نکرده غیر قانونی است

شما اگر در توی تمام این اقلام یک فلم آوردید که مجلس تصویب نکرد باشد بنده هم موافقم با آقایان که آن فلم غیر مشروع و غیر قانونی است

تفسیلی در حدود اعتبار منوط به تصویب این قانون است و تا این قانون تصویب نشود وزارت مالی مجاز نیست حقوق به هیچ کس بدهد حتی به مجلس هم نمی تواند بدهد مگر اینکه بزرگ دوازدهم بیاید از بابت برج بعد از میزان و بنده با آن یک دوازدهم مخالفم و همینطور سایر آقایان هم مخالفند

بنابراین هر قدر در اطراف قضایا بحث کنیم مستلزم تعویق و یک اختلالی در امور ادارات دولتی خواهد بود و در عین اینکه بنده با آن اصول موافق هستم ماده سوم را برای استعمار خاطر آقایان میخوانم

ماده سوم هر زمان که بودجه تفسیلی هم یک از وزارت خانه در حدود اعتبار مصوب (یعنی اعتباری که مجلس تصویب کند) و توسط وزارت مالی به مجلس شورای ملی جامع بالا طرف باشد و یا کاملاً عادلانه باشد با اینکه تقریب به عدالت باشد و الا در اثر یک پیشنهاد نمی شود

بنده تصور نمی کنم خود آقایان هم که پیشنهاد می کنند متفق باشند که با این فوریت با یک پیشنهادی که حقیقتاً مانع کننده هم نیست بتوان کار را تمام کرد

در صورتی که نظر آقایان هم این نیست که یک ظلمی در قسمت تقابل شهریه و مستمریات به مردم و اشخاص مستحق بشود بنده تصور میکنم که اختلاف بین ما و آقایان اختلاف لفظی است و قضیه از زوم و عقب و انگور است حالا این بودجه است نیست چهار دویاری است کوچک است بزرگ است هر چه هست

البته آقایان تصدیق می کنند که برای یک سال است و امروز هم هیجدم یا نوزدهم قوس است و تقریباً سه صد و هشتاد و سه ماه یازدهم روز به آخر سال باقی مانده

البته کمیسیون بودجه از عقاید و نظریات آقایان مسبوق و مستحضر شده است اگر چنانچه در بقیه هم این کمیسیون آمد البته نظریات آقایان در اعتبارات می شود و اگر چنانچه این کمیسیون نبود و در مدت عمر این کمیسیون نرسید امیدوار هستیم که یک کمیسیون بودجه از همین آقایانی که خیلی حاضر و مستقیمند مین شود (ما ها شاید قدری ملایم شده باشیم) بروند آنجا و هر چه میخواهند بکنند و اشتهاء توافق عمل هم حاصل بشود

از اینها که میگرددیم یک نکته دیگری هم هست که آن را میخواهم تذکر بدهم و آن این است که در این رأیرت دو ماده دارد که یکی ماده سه است و یکی ماده سیزده و مفادش این است که تا این بودجه تصویب نشود هیچ یک از این وزارت خانه ها نمیتوانند حقوق مستخدمین را فریاد نمایند و حتی به انتظار تصویب این رأیرت وزارت خانه ها نمیتوانند بودجه تفسیلی خودشان را قبل از تصویب این لایحه تنظیم نموده و وزارت مالی بدهند تنظیم بودجه های

فلان کس چقدر تمول دارد • چقدر ثروت دارد •

از این چیزها خیلی زیاد است ولی وقتی که خوب دقت کنید می بینید که بقول موام (مثلی است معروف) بسلی صورت خود را سرخ ناهداشته است و پیش از این عرضی ندارم

نایب رئیس - آقای مخبر عقیده کمیسیون چیست؟

مخبیر - عقیده کمیسیون همان عقیده ایست که آقای تدین اظهار نمودند

نایب رئیس - رأی میگیریم پیش نهاد آقای آقا شیخ جلال

آقا شیخ جلال - بنده مستر دمی دارم **نایب رئیس** - پیشنهاد آقای سلیمان میرزا قرائت میشود

(شرح ذیل فراتر شد)

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی نظر باینکه عایدات ملکی باید صرف حوائج ضروریه اهالی گردد و کسانیکه میتوانند زندگانی خود را شخصاً اداره نمایند محتاج بگرفتن مستمری شهریه و غیره نیستند

نظریات توسعه معارف و مخصوصاً تحسینات ابتدائی کمال از هر دو بواسطه کمی عایدات ممکن نشده است که در همدلای است

بر اعتبار وزارت معارف افزوده شود و متأسفانه مبلغی کسر شده نظریاتیکه برای پیشنهاد توسعه مدارس ابتدائی خاصه در ولایات تهیه محلی در بودجه لازم است لذا امضا کنندگان ذیل پیشنهادی نمایند که مبلغ ۲۵۸۲۱۰۹ قران دو ست پنجاه و هشت هزار و دو ست و ده تومان و نه قران از اعتبار شهریه و مستمریات کسر شده و اعتبار شهریه در باره اشخاص و بلاخره در نتیجه بنشینیم در ستاره یک راه حل پیدا کنیم بطوری که نه ظلم به این اشخاص بشود و نه صدمه ولطمه به خزانة مملکت وارد بیاید

مخبیر - برای سال آتی •

تدین - پلی برای سال آتی • ولین یک نکته را عرض کنم که در اینگونه مواقع انسان باید خیلی دقیق باشد و بفرمانی که میزند نباید گوش بدهد بنده شخصاً عقیده دارم که هیچ حرفی را نمی شود از روی عقیده زد مگر اینکه تا این نقطه هم به راستند که اگر بگویند قسم حضرت عباس بخور قسم بخورد حالا مردم یک حرفهائی میزنند که فلان کس چه میکند یا بطور رفتار میکند بنده شخصاً هیچ وقت به این حرفها گوش نمیدهم یک نفر کیلویک نفر نمایند وقتی که در یک مقام رسمی یک حرفی را میزند باید طوری باشد که اگر حقیقتاً رفت دو ست و سه یک محکم قضائی نشد بتواند با یک مدارک و اسنادی آنها را ثابت کند

البته وقتی که ابتطور شد کار اساسی میشود و الا حرف زیاد است

ممکن است در اطراف خیلی حرفها بزنند

تومان - بدرالدوله دختر ظل السلطان سید تومان - تیمور میرزا پسر ظل السلطان هفتصد تومان - غیر وزیرا پسر ظل السلطان هفتصد تومان - قمرالدوله دختر ظل السلطان سید تومان - کوب السلطنه دختر ظل السلطان سید تومان - حاجی امین الدوله - هزار تومان - هدایون میرزا پسر ظل السلطان هفتصد تومان

از شهریه ها امیر بهادر جنگل و جدل تومان - امیر کبیر بایان صد تومان - انوشیروان میرزا هشتاد تومان - انوشیروان میرزا بیست و پنج تومان - شاهزاده سالار الدوله بایان صد تومان

آنچه کسر خواهد شد بطور خلاصه از قرار ذیل است

از مستمریات اشخاص تومان تومان نوزده هزار و ششصد و هشتاد و یک تومان و سه قران از مستمریات اشخاص تومانی پنج قران چهار هزار و هفتصد و بیست و سه تومان و هشت قران و دهمشاهی از حذف ۲۴ قلم ماده واحد ۱۳۰۱ هزار و نه صد و هزاد تومان و یک قران و پانصد و دوازده اشخاص شهریه بگیرا هجده هزار و پانصد و چهار تومان

از تغییر نرخ تومان تومان بیست و سه هزار و ششصد و هشتاد و یک تومان از تغییر نرخ تومانی پنج قران بیست و سه هزار و هفتصد و سی و هفت تومان و پنج قران

جمع کل - دو ست و پنجاه و هشت هزار و دو ست و ده تومان و نه قران شیخ محمد علی الوتئی - م شهاب سلیمان محسن - ضیاء الواعظین

نایب رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - در محل نطق خطاب به آقای نایب رئیس - استدعا میکنم آن پیشنهاد را بنده اطف بفرمائید که در ضمن توضیح لازم است بنده تقدیم میکنم آقایان رضا دقت بفرمائید زیرا که بنده این مطالبی را که میخواهم عرض بکنم تنها از نقطه نظر عده استحقاق نیست و البته آن نظر را کاملاً موافقم و این که فلان کس شهریه دارد

مستمری دارد مستحق است یا نیست تنها این نظر نیست البته این قسمت را کاملاً دقت کرده اند فقط از نقطه نظر این است که مجلس بتجه معارف ایالات و ولایات را عمل نکرده باشد

آقایان شایه در پدر امرت جمع کنند

ولی بنده حالا توجه میدهم آقایان را بدو چه چهارم در آن زمانیکه بنده چهار ماه و کسری وزیر معارف بودم درست دقت کردم دیدم بدبختانه وزارت معارف برای ایالات و ولایاتش صد هفتاد هزار تومان بودجه دارد.

این را حساب بفرمائید ببینید صد و هفتاد هزار تومان بودجه از برای تمام این مملکت چه چیز است چون همه ماها در ضمن صحبت مامان گفتگو از توسعه میکنیم و بالاخره توسعه معارف مستلزم پول است که باید پول داد به آنجا معارف وقتون خرج دارد همه این عایداتی که مردم میدهند از برای اینست که بصرف خودشان برسد صحبت هائی که این جا شده است بنده بطور خلاصه این جا عرض میکنم مردمی را که دینار دینار از آنها مالیات میکنند باید بمعلومات آنها هم مساعدت کرد

این بودجه که امسال پیش نهاد شده اگر راجع بقسمت معارف دقت بفرمائید این طور می فهماند که معارف ایالات و ولایات منحل است حالا عرض بنده را درست توجه بفرمائید

سال گذشته بودجه تمام معارف این مملکت هشتصد هزار تومان بود امسال عوض اینکه زیاد شود بیست هزار تومان هم به اسم اوقاف کسری شود

این اهدا را یک جا یادداشت بفرمائید که در نظر تان باشد

سال گذشته ما مدرسه صنعتی آلمان و ایران نداشتیم ولی امسال از اول سال مدرسه آمده است و مشغول است

یسا اعتبار بیست هزار تومان مدارس صنعتی تا پارسال جزو صرفه جوئیهای وزارت معارف بود و از این محل میتوانست نقصان سایر جایر جاهار جبران کند ولی امسال این محل را ندارد

سال گذشته که عایدات اوقاف جزو مالیه شده بود معارف کرمان و عراق از محل اوقاف اداره میشد و قریب هیجده هزار تومان بود

و اگر یک مقتصری هم از اوقاف یزد و کاشان میدادند تقریباً بیست و پنج هزار تومان میشد که از اوقاف بمعارف ابتدائی محل میرسد امسال آن هم که جزو مالیه است پس این مبلغ بیست و پنج هزار تومان هم که از این محل میرسد از جمع معارف کسری شده است

سال گذشته اگر بودجه که از مجلس در آن جایز کرده که معارف کیلان از یوطی پنج شاهی عایدات محلی خودش است

و ارمغان عایدات محلی که قریب چهار هزار تومان بود میگرفتند و بدهاند

ولی امسال آن یوطی پنج شاهی هم نیست و اگر هم باشد جزو عایدات کل است و مالیه بیش از این هشتصد هزار تومان نخواهد داد

پس قریب چهار هزار تومان هم از عایدات یوطی پنج شاهی کیلان کسری شده و سایر اعانه های محلی که از کرمانشاه از قبیل عدلی پنج شاهی و باری سه عباسی و صرف معارف آن جا میکردند امسال آن ها را هم نخواهند گرفت

یا اگر هم بگیرند جزء جمع مالیه و عایدات کل خواهند شد

این هم من حیث المجموع تقریباً پنجاه شصت هزار تومان خواهد شد و این اعداد را جمع بفرمائید

گویا از صد هفتاد هزار تومان بودجه معارف ایالات و ولایات بیشتر بشود یا یک چیزی میشود قریب به آن مبلغ

شیر وانی صد هفتاد و دوهزار تومان

سلیمان میرزا بقول آقای صدره شاد و دوهزار تومان بودجه معارف ایالات است و بقین است

بمذاز آنکه این بودجه گذشت اداره معارف مرکزی نخواهد گذاشت که حقوق خودشان را بگیرند و بدهند بودجه کردستان یا خراسان (و بقول مسیو مراد آن هم یکبارگی بخاری نزدیک ترند زودتر کرم میشوند)

آنها یکبارگی در مرکز هستند اگر هم پولی بدهند بمعارف اول آنها بگیرند پس بباره آخری این توضیحاتی را که بنده با عدد خدمت آقایان عرض کردم یک چیز خیالی و توری نیست و این بودجه را که امسال ما به آن رأی میدهم مفهومی انحلال معارف ایالات و ولایات نیست و وقتی که این حس در بنده پیدا شد نگاه کردم بودجه

یک چیز دیگری را که بنده یادداشت نکرده بودم و حالا بنده تذکره دادند و حق هم هست این است که شهریه هائی که اطفال مدارس ولایات میدادند آن هم بحساب بود معارف آن جا محسوب میشد و آن آنها هم جزو مالیه است

پس بنا بر این این هم از جمع کل موضوع میشود و برای دادن به این هشتصد هزار تومان برای معارف بدبخت نتیجه اش منحل کردن معارف تمام ایالات و ولایات است

این حساب را بنده میدانم و در کسبتون بودجه هم خوشبختانه عضو بودم فکر کردم و گفتم این بدبختی یا این قسمت بد یادگاری از برای و کلای دوره پنجم که بنده هم هستم باقی نماند

زیرا امروز به این هشتصد هزار هزار تومان رأی میدهم فردا در موقع عمل بیستم معارف ایالات و ولایات از دست رفت و لای قطع و کلای ولایات سؤال خواهند کرد و هر دوره هر کسبیکه وزیر معارف باشد در زیر فشار سؤال و استیضاح و استیضاح مجلس است و آنها هم حق دارند و بنده برای اتمام حجت و برای اینکه با علم و اطلاع رأی بندهم این پیش نهاد را کردم و تنها خریدار آن خطر قطعی نبود بلکه الان اطلاع دارم و فکر چاره راهم کردم که این بلا نازل نشود و الا گریه کردن بالای سر مرده فایده ندارد

بنابر این در کمیسیون بودجه دقت کردم و در موقعیکه آقایان بعضی فلسفه ها میفرمودند بنده عقیده خودم را مسکوت عنه گذاشتم

یعنی گفتم شهریه ما و مسریه هارا فعلا باید کنار گذاشت و یک قانونی مثل قانون تقاعد وضع کرد و بعد گفت فلان کس را بر طبق فلان خدمتی که کرده است باید فلان قدر حقوق داد و بنده آن قسم را حالا مطرح نمی کنم زیرا معارف بارای ماخر است و چاره خرابی را که فکر کردم دیدم با اصطلاح معروف ظلم بالنسبه عدل است و بقول آقای آقا سید فاضل که در دوره چهارم گفت داخل کتاب شهریه ها نمیشوم

در دوره چهارم مستمریات قریب چهار هزار و کسری قلم اسامی اشخاصی بود و در دوره چهارم هم طوری که آقایان کردیم و یک دوسه های زیاد بپایک کاری آوردند و آنچه بنده پیش نهاد کرده ام راجع بتومان پنج قران و یک تومان است و هر فلسفه را که راجع باین اشخاص تصور بفرمائید مستحق است بپایه است خدمت کرده است در آن تومانی دوریال هم هست پس چرا به آنها تومانی دوریال میدهند و بعضی دیگر تومانی پنج قران و یک تومان؟

حالا خواه استحقاق باشد خواه خدمت باشد خواه هر فلسفه دیگری که درباره آنها قائل هستند در این قسمت هم چون بعضی اشخاص هستند که سابقاً تومانی دوریال میگرفته اند و بواسطه دست دسی که خودشان بدولت داشته اند یا بواسطه داشته اند

اگر هم خدمت کرده اند یک تصویب هزار تومان برای معارف بدبخت نتیجه اش منحل کردن معارف تمام ایالات و ولایات است

و بعضی اشخاص دیگری هستند که خیلی زرنگ هستند و از هر طرفی خواسته اند آنها را بگیرند از طرف دیگر فرار کرده اند

بعضی اشخاص در شهریه در مستمریات

دوسه جا اسم داشتند وقتی که دیدند مستمری ها تومانی دوریال میشود فوراً فرار کردند و رفتند بکتاب شهریه و در آن جا شهریه نگیر شدند

در دوره چهارم آن قانونی را که آقای تدین هم تم کرد دادند گذراندند که تومانی چهار قران از شهرها کسری شود و هر کس هم بیشتر از این صد تومان شهریه داشت قطع میشد و قتیکه دید این جاهم گیر افتادند اتفاقاً آن عده وسائل کار راهم داشتند باز زرنگ ها هستند و چاره جوئی کردند چه بود ؟ این بود که گفتند ما از کتاب شهریه عودت میکنیم بکتاب مستمریات و یک تصویب نامه هم مستحق میگردیم که تومانی دوریال بگیریم و از این قانون که دوره چهارم بجان ما گذاشته است که از پنجاه تومان بیلا تومانی چهار قران کسری شود و از بیاضه تومانی بیلا قطع کنند

از این هم خلاص میشویم این است که در مستمریات داریم اشخاصی را که دوازده هزار تومان هم میگیرند

یک نفر از نمایندگان کی است؟ سلیمان میرزا چه عرض کنم همان طور که آقای مضیر فرمودند بنده هم نمی خواهم فعلا اسم اشخاص را ببرم ولی اگر بکتاب مستمری و شهریه ها مراجعه فرمائید

ملاحظه خواهید فرمود که اشخاصی هستند که دوازده هزار تومان میگیرند با آن فلسفه هم که رفقا قبل از من فرمودند اگر مرشد استحقاق راهم در نظر بگیرند

باز باین اشخاص صدمه وارد نمی آید زیرا این ها از تومانی دوریال فرار کرده و حقوق خودشان را شهریه کرده اند و قانونی هم مجلس در دوره چهارم وضع کرده بود مانع بود که زیاد تر از این صد تومان بگیرند لهذا شهریه خود را مستمری کرده و تومانی دوریال میگیرند

پس چه باید کرد که این اشخاص زرنگ راهم گیر آورد؟

این جا است که بنده عرض میکنم ظلم بالنسبه عدل است و بهتر این است که آن هم امساله تومانی دوریال بگیرند

این پیشنهاد بنده که اجازه خواستم دوباره بخواهم در واقع چند پیش نهاد است و جدا جدا هم میتوان رأی گرفت تا شاید باین وسیله یک دویست هزار تومانی برای معارف (ایالات و ولایات پیدا کنیم و نگذاریم معارف ایالات و ولایات از بین برود و الا اگر این طور باشد از بین میرود در هر کدام از آنها یکبارگی عرض کردم اگر اشکالی دارید بفرمائید

قبلا عرض کردم این بیست هزار تومان

اوقاف دیگر امساله نخواهد بود یا اگر هم باشد وزارت مالیه بمعارف نمیدهد صورت شهریه ما را هم وقتی خلاصه کنیم مجموعاً دارای چند قلم میشود

یکی شهریه کمر کی

شهریه گمر کی مال اشخاصی است که در گمرک مستخدم بوده اند و در عوض یک خدمات طولانی با صدماتی که دیده اند به آنها داده میشود

جمعش هم چیزی نیست و روی هم هشت هزار و دویست و هشتاد و یک تومان و هشت قران است

بنده نسبت باین فقره عرضی ندارم زیرا چنانچه عرض کردم در مقابل خدمت گرفته اند

یکی دیگر شهریه معموله وزارت مالیه است

جمع این هم می شود سیصد و چهار و نه هزار و شصت و چهار و سه تومان و در قران با این هم فعلا کاری ندارم فقط آن چند قلمی را که این جا اسم بردم رضاً هم که مستحق باشند خوبست بزرگوار و معارف پرستی کرده آن هزار تومان قروض را بطور امان هم شده بمعارف بدهد

بهر اسم که میخواهد فرض کند و هر چه میخواهد خیال کند تا شاید طوری شود که معارف ایالات و ولایات از بین نرود

یکی مستمریات تومانی دوریال است این مبلغ هم میشود دویست و چهار و نه هزار و صد و پنجاه و چهار تومان و هشت قران این راهم ضرر ندارد بجای اینکه تومانی دوریال بگیرند ما تصویب کنیم

مثل سایر پندگان خدا تومانی دوریال بگیرند و تحقیقاً به آقایان عرض می کنیم وقتی که این هارا تصویب کردیم آن وقت صد و هشتاد و یک هزار و شصت و شانزده تومان و یک قران محل پیدا خواهیم کرد و میتوانیم این مبلغ را بمعارف ایالات و ولایات تخصیص دهیم و ظلم بالنسبه هم عدل است

این هم یکی از پیش نهاد های بنده است که مسئله تومانی پنج هزار است که چهار و هفت هزار و چهار صد و هفتاد و پنج تومان میشود

اگر بنا شود این هم در تحت قاعده کلی در بیاید و تومانی دوریال بشود آن وقت نصف این مبلغ که بیست و سه هزار و هفتصد و سی و هفت تومان میشود مامحل خواهیم داشت که ممکن است این راهم بمعارف ایالات و ولایات تخصیص بدهیم

مجموع این اقلام همان دویست هزار تومان و کسریست که ما بمعارف ایالات و ولایات میخواهیم تخصیص بدهیم

دیگر داخل کتاب مستمری و شهریه نمی شوم

همین قدر عرض میکنم خوبست این این آقایان هم تومانی دوریال بگیرند تا همه مساوی باشند و آن وقت این مبلغ ها را که دویست هزار تومان است بمعارف ایالات و ولایات اختصاص بدهیم

در خارج من ایراد کردند که تو وکیل مرکزی چکار بولایات داری من گفتم :

من وقتیکه وکیل مرکز شدم وکیل تمام مملکت خواهم بود همان طور رفقا که وکیل ایالات و ولایاتند وکیل مرکز خواهند بود

معارف هم یک چیز عمومی است و اگر این را قبول بفرمائید تمام المطلوب دیگر اینکه در دوره چهارم باز بنده عضو کمیسیون بودجه و همان طور که آقای تدین فرمودند پس از گفتگوهای زیاد بالاخره گفتم این بیست و سه قلم یک اشخاصی هستند که با همه فرضیات و نازک کاریها و استحقاق و بیچارگی هر چه که فرض بفرمائید یک عده اشخاصی هستند که این پول بدریشان نمی خود مثل ناصر الملک و وثوق الدوله در جزو این اقلام می باشند و یک اشخاص برجسته هستند فرض این است این اقلام هم بچهل و هفت هزار تومان و کسری بالغ است

در همان دوره هم در موقعی که در این باب صحبت و مذاکره شد اولین قدم را دو نفر از کلاه آن دوره آقایان سید ابراهیم سردار معتبر برداشته و حقوق خودشان را تقدیم ملت کردند

همین طور آقایان مشیر الدوله و مؤمن الملک هم کاغذی بکمیسیون بودجه نوشته اند و مستمری خودشان را ادا گذار کرده اند و این قدم را دو نفر از بهترین اشخاص برداشته اند و این خدمت را بمعارف و مملکت کرده اند

چون خدمت بمعارف خدمت بمملکت است

حالا اگر این اشخاصی را که عرض کردم در این بیست و سه قلمند از قبیل سردار کبیر و وثوق الدوله و غیره از این تومانی دوریال صرف نظر نمایند و این پول به آنها داده نشد بالغ برده هزار تومان برای معارف از این راه صرفه جوئی میشود

حالا برای این که توضیحات مفصلی عرض کرده باشم اجازه خواسته ام خودم پیش نهاد خودم را بخواهم و توجه آقایان و کلاه ایالات و ولایات را جلب میکنم به اینکه اگر این پیش نهاد بنده بگذرد یک خدمت خوبی بمعارف ایالات و ولایات شده است یک چیز دیگری هم در این جا صحبت شد که قطع مرسوم خوب نیست

این پیشنهاد بنده این طور نیست زیرا تاکنون یک عده اشخاصی که بسیار چاقی و فربه بودند و شاید محتاج هم نبوده اند این حقوق را می بردند حالا میگوئیم از آنها بگیریم و بدهیم بمعلمین بدبخت و مهمم میدانند که معلمین ولایات همه گرسنه و محتاجند اگر یک اشخاصی کمتر بگیرند و در عوض یک عده بیچاره هم از گرسنگی نه میرند در نتیجه معارف ایالات و ولایات هم خراب نمی شود

پس قطع مرسوم هم در این جا بنظر نمی آید

این بود خلاصه نظریات بنده که به عقیده خودم یک پیشنهاد عملی است و با آن یکی پیش نهاد هم موافقم و خودم هم تقاضای تجزیه اش را میکنم زیرا ممکن است بعضی ها یک نظریه را قبول میکنند و بعضی دیگر یک نظر دیگری داشته باشند

مقام ریاست هم فرمودند که این پیش نهاد چهار پنج تا پیش نهاد جدا گانه است که در یک صفحه نوشته شده

پیش نهاد را فرات میگویم

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی نظر باینکه عایدات مملکتی باید صرف حوائج ضروریه اهالی گردد و کسانی که میتوانند زندگانی خود را شخصاً اداره نمایند محتاج بگرفتن مستمری شهریه و قیره نیستند

نظر باینکه توسعه معارف و مخصوصاً تحصیلات ابتدائی کمال لزوم را دارد و بواسطه کمی عایدات ممکن نشده است که در هدهده ساله براعتبار وزارت معارف افزوده شود و متأسفانه بعضی هم کسری شده

نظر باینکه برای پیش نهاد توسعه مدارس ابتدائی خاصه در ولایات تهیه معلی در بودجه لازم است لهذا پیش نهاد کنندگان ذیل پیشنهاد مینمایم :

اینکه بنده اینطور بوشتم برای این بود که نظاماً مجلس اجازه نمیدهد به وکیل که بیست هزار خرج بکند

بنابر این تقاضا کردم که این مبلغ را بفلان مصرف خرج کنند و در مقدمه هم یادآوری کرده ام و توضیح داده که بودجه معارف کم است و اگر مجلس موافقت فرمود و پیشنهاد بنده را قبول کرد آنوقت فوراً وزارت مالیه و وزارت معارف خرجش را پیش نهاد خواهند کرد که متلاً فلان مبلغ بفلان محل داده شود و بجهت ترتیب عمل شود و در موقعی که میخواهیم به هشتصد هزار تومان رأی بدهیم پیشنهاد می کنم فلانقدر کسری شود آنوقت بان کسری رأی خواهند گرفت

اینکه در پیشنهاد عرض کرده ام (مبلغ دویست و پنجاه و هشت هزار و دویست و ده تومان و نه قران از اعتبار شهریه و مستمریات کسری شده اعتبار شهریه ها

باعتد و چهل و یک هزار و هشتصد و هشتاد و نه تومان و یک قران رأی گرفته شود و بقیه را در صورت موافقت دولت مخصوص مدارس ابتدائی ایالات و ولایات نمایند) و این کسری را که بنده منظور کرده ام جزوش را در ذیل توضیح داده ام و چون بنده نمیتوانم پیش نهاد اضافه خرج کنم لهذا این طور پیش نهاد کرده ام و این در واقع پیش نهاد دومی بنده است (وزارت مالیه مجاز است تسریح کلیه مستمریات را در هدهده ساله ۱۳۰۴ دوریال محسوب نماید)

این هم یک پیشنهاد است

پیش نهاد دیگر هم این است که (مستمریات ۲۳ قلمی که در ۱۳۰۱ از تومانی بتومانی دوریال تنزل یافته از هدهده ساله منقطع میباشد)

قسمت چهارم (اشخاصی که اسامی آنها ذیل ذکر می شود مستمریات و شهریه آن ها منقطع است)

چون گمان نمیکنم این ها اشخاصی باشند که استحقاق داشته باشند زیرا قسمت عده اش از متولدین هستند اگر اجازه بفرمائید اسامی آنها را بخواهم

بعضی از نمایندگان - بخوائید **سلیمان میرزا** - سازمان الدوله هزار و صد و بیست تومان

خوب سازمان الدوله را نمیشود فرض کرد که مستحق است زیرا ایشان خودشان در اصفهان مدرسه متوسطه باز کرده اند

شاهزاده نصرت الدوله - سازمان الدوله جزو آن بیست و سه قلم نیست؟

سلیمان میرزا - صورت بیست و سه را بنده در ورودارم و چه چیزی نیست صورت بیست و سه قلم از این قرار است :

عبد السلطنه نصیر الدوله - قوام السلطنه سردار کبیر - مشیر الدوله - وثوق الدوله - مؤمن الملک - امیر نظام - فرمانفرما - نصرت الدوله - ناصر الملک - ارفع الدوله - خان باباخان ولد سردار احمد - اولاد انانک سردار احمد - منوچهر خان ولد سردار احمد حاج خسرو خان سردار ظفر سعد الدوله - اقبال الدوله هم بوده که فوت کرده است

پس سازمان الدوله جزو این بیست و سه قلم نیست

عرض کردم بنده این صورت را از کتابی که وزارت مالیه فرستاده است بدون کم و زیاد استنساخ کرده و صورت برداشته ام

متلاشاهزاده ظفر السلطنه هزار و هشتصد و شصت و سه تومان و نه قران میگیرند ؟ چیزی نیست

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

صفحه ۶۱۲

دوره پنجم

فخرالدوله هزار و دویست تومان - کامران میرزا دوازده هزار و چهارصد و نود و هشت تومان - ایشان یکی از آنهایی هستند که از شهر به قاچاق کرده و بصورت تومان تومان در آورده است - در آن صورت دیده چیزی نمیرسد و بیش از صد و کسری نمیشود از این جهت راه فرار باغاطر شرسیده و باین صورت تومان تومان میگردد -

موقع الدوله سه هزار تومان - ایشان هم چون فعلا وزیر هستند لذا در حقوق نخواهند گرفت و مستحق هم نیستند -

از مستیریات تومان پنج قران - اردشیر میرزا پسر ظل السلطان هفتصد تومان - البته از متول وارث پدری بقدر ایشان رسیده است که از این هفتصد تومان که تومانی پنج قران است سیصد تومان و کسری میشود صرف نظر بنشیند ایشان شاید چند تا نوگر دارند و بهیچ وجه مستحق نیستند خوب است این راهم بدیم باین مازدی که این همه برایش داد میزنیم و بجای هم بر نمیخورند -

پدر الدوله دختر ظل السلطان سیصد تومان - نیور میرزا پسر ظل السلطان هفتصد تومان - میرزا حسینخان احتشام حضور هفتصد تومان - تجید الدوله هزار و پنجاه و هفت تومان - شوکت السلطنه دختر ظل السلطان سیصد تومان -

یکتفر از نمایندگان - چیزی ندارد -

سلیمان میرزا - بنده چه عرض کنم اینقدر اطلاع داشتم که عرض کردم حالا اگر پشاهزاده خانها چیزی نرسیده است خبری ندارم -

فرضاً خانم شوکت السلطنه بیش از سیصد تومان که تومانی پنجقران میدونند پشاه تومانی میشود چیزی ندارند نمیدانم - فرض اینست همه اینها را جمع کنیم و صرف ایالات و ولایات کنیم - مجموع اینها دویست و ده هزار تومان میشود -

بالجمله فیروز میرزا پسر ظل السلطان هفتصد تومان قمر الدوله دختر ظل السلطان سیصد تومان حاج امین الدوله سه هزار تومان هابون میرزا پسر ظل السلطان هفتصد تومان که نصفش را سیصد و پنجاه تومان میگیرند اینها آن تومانی پنجقرانها بود که عرض کردم از شهریها امیر پشاهار جنگ در راه صد و چهل تومان میگیرند

امیر کبیر پانصد تومان و چنانچه عرض کردم ایشان در دوجا استان هست لیکجا در مستیریات و یکی هم در شهر به و البته مطابق قانونی که از مجلس گذشته و در حقوق تویبندند بگیرند - اما مهذا در دوجا استان هست حالا چقدر و چه طور میگیرند بنده نمیدانم -

انوشیروان میرزا هشتاد و دو تومان میگیرند باز باسم انوشیروان میرزا در دویست و پنج تومان (هم ایشان هم دو قلم است) - سالار الدوله که خدمت تاریخی ایشان منظور نظر همه هست و اخیراً هم خواستند یک خدمت تاریخی دیگری بکنند که بعد از موفقی نشدند - بایستی پانصد تومان شهریه بگیرند حالا اگر مستحقند رأی بدید اینده وظیفه خود را انجام میدهم دیگر بسته بنظر آقایان است -

خلاصه این بود پشاهزاده بنده که نسبت بآن اشخاص که مستحق نیستند پیشنهاد چندانی ندارد - زیرا این آقایان بزرگان مملکت هستند و انسان در موقع تنگ دستی و احتیاج باشخاص متمول و بزرگ متوسل میشود اینها قرضاً در اینده باین مملکت خدمت کرده اند حالا هم ضرری ندارد که خدمت آخری خودشان را بمملکت بکنند یعنی در موقعیکه معارف و ایالات و ولایات در یک حال بحران و وضعیت اضطراری بزرگوار می کنند و از این حقوق صرف نظر کنند -

یعنی در واقع پیشدیده دیگر بسته برای مجلس است - یک صورتی هم بند رسیده است که چون تصور میشود من فراموش کرده باشم اسم بعضیها را نوشته بود ولی نسبت بآنها بنده فراموش نکردم و برای قطع آنها باید یک ماده واحد پیشنهاد کنیم - زیرا حقوق شاهزاده نصرت السلطنه و عضو السلطان قانونی است و از مجلس تصویب شده است حالا اگر بخواهیم ملتی کنیم باید آنرا بوجوب قانون افک کنیم تا از بین برود و الا اوقوت خوباتی خواهد بود -

یکی هم حقوق شاهزاده ناصرالدین میرزا است که جزو شهریه است حالا اگر بخواهید این مواد را ضمیمه کنید بنده حرفی ندارم و موافقم زیرا این آقایان بیشتر باید غصه مملکت را بخورند بدلیل اینکه پسر پادشاه مملکت هستند و اینها باید کاری بکنند که معارف ایالات و ولایات از بین نرود البته بطور اعانه هم شده باید کمک کنند -

بهر حال صورت اسامی هم که خوانده شد و آقایان دیدند که این اشخاص مستحق نیستند چه ضرر دارد بعنوان اعانه هم میتوانند بدینجهت علاوه تیر به راهم در پیشنهاد خود قائل شده ام دیگر بسته بنظر مجلس است دو خانه مخصوصاً بوکلای ایالات و ولایات تذکر میدهم زیرا این بیشتر بنفع

ایالات و ولایات است

نایب رئیس - (خطاب بمخیر) عقیده کمسیون در اینباب چیست - (در اینوقت شاهزاده نصرت الدوله اجازه خواستند)

نایب رئیس - حضرت والا عضو کمسیون هستند

نصرت الدوله - خیر بنده عضو کمسیون نیستم ولی یک پیشنهادی تقدیم کرده ام که اگر شاهزاده سلیمان میرزا موقت بفرمایند اجازه بدهند پیشنهاد بنده هم قرائت شود تا توضیحات خودم را بدیم آنوقت اخذ قرائت شود

سلیمان میرزا - عقیده بنده اینست در این میانه یک مبلغی بمعارف ایالات و ولایات خدمت بشود اینهم نه یک مالیات جدیدی است نه تعصیل - فقط یک مبلغی است آنهم از اشخاص متمول و بزرگ حالا بفرمایند که بگذارند بنده موقت

نصرت الدوله - پس بفرمائید - پیشنهاد بنده هم قرائت شود (بشرح قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم که ۲۳ قلم مستیری که پارسا تومانی دو و پانزده تومانی پنجشاهی پرداخت شود

نایب رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - بنده را از خیلی از شاهزاده سلیمان میرزا تشکر میکنم که بنده مجال دادند چون عضو کمسیون بودم بنده هم عرض خود را بعرض مجلس رسانم و جوابهای ایشان را هم بدیم -

مدیرس - اینگونه مذاکرات سابقه ندارد -

نصرت الدوله - اختیار این مسئله مربوط به پیشنهاد کنند است - وقتی پیشنهاد کننده راضی شد جنبه ای حق اعتراض ندارد - قبل از اینکه داخل در موضوع شوم یک مطلبی را میخواستم روشن کنم -

نایب رئیس - در پیشنهاد خودتان شرح بدید

نصرت الدوله - و آن اینست که حضرت والا شاهزاده سلیمان میرزا در قسمت فوق خودشان برای اینکه آقایان نمایندگان راهرو موافق کنند شرحی را جمع بکر بودجه معارف بیان فرمودند و البته خودشان هم بتجربه دیده اند و ملاحظه کرده اند و همیشه آقایان حاضرند و معتقدند از هر جا که ممکن بود چه اش کم است بشود که لااقل از این کمتر نشود - ولی در اینجا تصور میکنم موضوع مستیری و شهریه بصورتیکه در قسمت دیگر نطق خودشان اظهار کردند میده و منشأ باید استقلال و غیر استحقاق باشد نه اینکه یک معارف لازمتری در مملکت وجود دارد - زیرا اگر بنا باشد بنظر زامراعات کنیم و هم بنظور بطور الا هم قلام مسئله

را حل میکنم ممکن است خیلی از معارج که در مملکت هست اصلاً از بین برود گذشته از این خود شاهزاده سلیمان میرزا عضو کمسیون هستند و حالا نه ماه از سال گذشته است و سه ماه دیگر بیشتر باقی نمانده است و در این مدت هم همیشه ایشان در مجلس بوده اند و این اطلاعات را هم در وزارت معارف تحصیل کرده اند بنده خیلی متأسفم که چرا در ظرف این نه ماه در کمسیون این مسئله را که حقیقه هم صحیح است طرح نفرمودند که با موافقت اعضاء کمسیون بودجه یک فکر اساسی برای این خللی که در ارکان معارف ولایات و ایالات پیدا شده باشد

چرا در آن موقع تذکر ندادند و آن وقت این مسئله مهم را در ضمن مسئله دیگری بعنوان مذاکره در پیشنهاد عنوان کنند ؟

در دوره سابق همانطوری که خودشان گفتند بنده جزو کمسیون بودم از طرف کمسیون هم مقرر بودم با ایشان و آقایان دیگر در کمسیون خیلی نفس کردیم و زحمت کشیدیم که بلکه بتوانیم در اقدام مستیریات یک اشخاص را بیجا کنیم که بطور قطع و مسلم بتوانیم بگوئیم در این اشخاص احتیاج ندارند

از تمام افلام آن کتابچه که زیر دست ما بود در کمسیون بودجه بالاخره بیست و سه قلم توانستیم استخراج کنیم این بیست و سه قلم همان اسامی است که حضرت والا قرائت کردند بنده تعجب میکنم که شاهزاده نصرت الدوله جز آن صورت نبود

حالا یا در آن صورت نبود ما از نظر ما معروض شده یا از قلم اقتاده بنده درست نظر نمیکند که چه طور شده بالاخره آنوقت مذاکره کردیم که باین بیست و سه قلم چه معامله باید بکنیم

مذاکره بود قطع شود یا کم شود - بنده از اشخاصی بودم که با قطع آن مخالف بودم - حالا هم مخالفم و از آقایان دعوت میکنم که با بنده موافقت فرمایند در مخالفت با قطع چرا ؟ از برای این که این بیست و سه نفر احتیاج ندارند

مثلاً یکی خود بنده هستم که هزار و صد و خورده مستیری دارم و بعد از احتیاجی هم باین حقوق ندارم

علاوه نه سال ده سال است که در این مملکت سه چهار ماه بیش نیامده که این حقوق را بگیرم برای اینکه همیشه در کار دولتی بودم و نگرانی امرونی گیرم و احتیاجی هم ندارم ولی با قطع آنها موافق نیستم بدو دلیل؛

یکی اینکه عنوان قطع که در بین آمد این یک معاطره ایست که من خلق ایجاد می کنم برای آنها اینکه مستحق هستند

و نمیتوانند بگذرند و این معاطره را که عرض میکنم اینست که مثلاً روز شاهزاده میآیند و میگویند که همه مستیریات باید تومانی دوریال بشود

سال دیگر ممکن است که بگویند همه باید قطع شود و این بواسطه اینست که ما از نقطه نظر عدم احتیاج خومان و اهمیت ندادن بدویست و صد تومان یک تعصیلی بکسانی میکنیم که بهای پنجاه تومان کمال احتیاج را دارند و شاید زندگی آنها بمخاطره بیفتد

باین جهت در دوره گذشته بنده مخالف بودم و حالا هم مخالفم با عنوان قطع خود بنده از اشخاصی بودم که در دوره قبل در کمسیون بودجه اظهار کردم این بیست و سه قلم حالا یادم بیست تومانی یکقران یا تومانی ده شاهی پرداخت شود ولی رأی کمسیون بتومانی دوریال شد و اینکه بنده حالا پیشنهاد کردم تومانی پنجشاهی داده شود برای احترام از این است که بعضی اشخاص هستند که علاقه مندند باین که اسامشان در دفتر مستیریات و شهریه ها باشد

یکی پدر خودم فرمائید که هیچ احتیاجی باین مستیری که میگیرد ندارد اما میگوید من علاقه مندم که اسم من در این کتابچه باشد چرا ؟

برای اینکه میگوید من مستیری در دوره فترت در موقمی که آقایان نقیده میکنند نگرته ام

میگوید من در موقعی گرفتم که در ازاه خدمتی که کردم - براریم معین کرده اند

پنجاه سال است که در این مملکت خدمت کرده ام متقاعد هستم حقوق تقاعدم اگر بگیرم از این بیشتر میشود - آنرا هم نیکبیرم و احتیاج ندارم - ولی اسم من میخواهم در این جا باشد و یک اشخاص دیگری هم شاید مثل ایشان باین عقاید هستند و علاقه دارند باین خدمت چه ضرر دارد ما هم با آنها همراهی کنیم؟ نه اینکه بگوئیم حتماً باید با مصلحت آنها مخالفت کرد

در صورتیکه مقصود آقایان این است که پول از خزانه دولت خارج نشود بنابر این خوبست بطوری که بنده پیشنهاد کردم تومانی پنج شاهی داده شود که هم مقصود آقایان نمایندگان حاصل میشود و هم نظریه آقایان از شهریه بگیرها و مستیری بگیر تأمین می شود و در ضمن راه از برای قطع کردن حقوق اشخاصی که محتاجند پیدا نمیشود

بلی در درجه چهارم وقتی که آقای سپهبد از آقای سردار مقصد میخواستند از خودشان گذشت کنند

بغور بنده هم تکلیف کرده که معبر واکذار کنم و همین جا نشسته بودم و مخیر

کمسیون بودجه هم بودم گفتم من واکذار نمیکنم و عقیده هم ندارم که شما واکذار کنید چرا ؟

برای اینکه مثلاً آقای سپهبد به ما هم صد تومان یا دویست تومان احتیاج ندارند ولی نباید راه را باز کنند و این واکذارای ایشان باعث میشود که راه باز شود

برای قطع کردن حقوق اشخاصی که مستحقند و آنها گرفتار میشوند یک چیزی را هم عرض میکنم یک ماده قانون را برای حضرت والا میخوانم چون گفتند که امیر کبیر قاچاق کرده خیر -

این قاچاق نبوده اجازه بوده که خودشان و مجلس بطور قانونی داده اند ماده پنج قانون مصوبه ۱۳۰۱ شمسی که آقای تدین چند ماده آنرا خواندند:

مستیریاتی که شهریه شده است صاحبان آنها مختارند مطابق مواد فوق ترتیب مستیریات اخذ نمایند در صورت برگشت شهریه بمستیریات فقط مستیری پرداخت و چیزی باسم شهریه داده نخواهد شد بعد یک قانون دیگری هم مجلس گذراند مصوبه ۲۲ جوزا که بنده میخوانم ساده واحد -

وزارت مالیه مجاز است حقوق اشخاص را که بوجوب ماده پنجم قانون شهریه و مستیریات مصوبه ۱۷ برج اسدایت قبل ۱۳۰۱ -

از شهریه تبدیل بمستیری مینمایند مطابق ترسد موقمی که از مستیری تبدیل به شهریه نموده اند پرداخت نمایند - پس قاچاقچی در بین نبوده و اگر کسی اینکار را کرده است بر حسب قانون و اجازه مجلس بوده نسبت باشخاص دیگر که اسامی آنها خوانده شد

اغلب اینها ولوی پسر ظل السلطان ولو دختر ظل السلطان و لوجه دلوجه در میان اینها یک اشخاصی هستند که مستحقان دارند و در ضمن اشخاص دیگری هم هستند - مثلاً از قبیل شاهزاده صادم الدوله که مستحقان ندارند و بنده از طرف ایشان وکالت میکنم که بدون هیچ اشکالی مستیری ایشان را از قرائت تومانی پنج شاهی بدهند و ایشان هم قبول کنند و یک چیز دیگری هم که میخواهم عرض کنم اینست که این میز و این مرکز مرکز قانون گذاری است صحبت اعانه نیست اعانه باید با رضایت اشخاص باشد

قانون گذار حرف از اعانه نباید بزند این قانونی را که شما اینجا تصویب میکنید حتمیت دارد

نایب رئیس - از موضوع خارج نشوید -

نصرت الدوله - خیلی خوب عرض بنده هم تمام شد -

مدرس - این پیشنهاد شاهزاده نصرت

الدوله پیشنهاد برپیشنهاد بود مخالف با نظامنامه است - ضیاء الواعظین - بفرمائید آن پیشنهاد را بخوانند -

نایب رئیس - پیشنهاد حضرت والا مطرح بود

شاهزاده نصرت الدوله هم یک پیشنهادی کردند که یک قسمتش مربوط بآن پیشنهاد شاهزاده سلیمان میرزا بود و خودشان هم قبول کردند که این پیشنهاد خوانده شود و توضیح بدهند این بود که خوانده شد و توضیح دادند -

چون آقای مدرس اعتراض کردند که این پیشنهاد تاوتوی پیشنهاد بر پیشنهاد است این بود که توضیح دادم و گمان میکنم قبل از رأی در پیش نهاد اولی نمیشود در این پیشنهاد تاوتوی رأی گرفت

سلیمان میرزا - بنده توضیحی دارم - نایب رئیس - اگر توضیح قانونی دارید بفرمائید -

سلیمان میرزا - بلی عرض میکنم حضرت والا در منتهای زرنگی وارد شدند در اینکه توضیح در پیشنهاد خودشان بدهند ولی استفاده از موقع نمود و فرمایشاتی کردند که برخلاف موضوع بود و باینکه مقام نجات ریاست هم فرمودند خارج از موضوع است مهذا ایشان حرف خودشان را زدند -

علی ای حال بنده آنها را کان لم یکن فرض میکنم برای اینکه در دوره چهارم از این حرفها بنده و ایشان خیلی زده ام - ایشان میگویند باید از خزانه دولت حقوق گرفت و لو پنج شاهی باشد و بنده عرض میکنم نباید گرفت -

زیرا این افتخاری نیست ولی آنچه که بنده میخواهم توضیح بدهم راجع بدو مسئله است یکی این است که باین اشخاص که حقوق میدهند مثل اعانه است و اعانه مستحقین داده شود و اینها مستحقان ندارند چنانچه یک فرد میرزا این آقایان شاهزاده صادم الدوله است که مستحق نیستند و باید باینها حقوق داده نشود -

باید بآن فقراتی که از اینجا تا آنجا می میرند حقوق داده شود -

چه فلسفه دارد که از رهایی بدبخت پول بول بگیرند بیآورند بدهند باین آقایانی که هیچ استحقاق ندارند از ایشان میگردیم مسئله دوم این است که حضرت والا سوز معیر کردند عرض بنده را و آن راجع بقاچاقی است که فرمودند قاچاق نیست -

بنده باز عرض میکنم قاچاقی است آن ماده که خواندند گفته است بروند مستیری بگیرند ولی نکلته است بروند تومانی یک تومان مستیری بگیرند بلی گرفتن تومانی

یک تومان مستیری قاچاق است در هر حال بنده داخل در مذاکرات دوره چهارم خودم باشاهزاده نصرت الدوله نمیشوم و همین قدر عرض میکنم که افتخار داری کسکول گدائی را برداشته و برای معارف گدائی کنم و حالا نمیخواهم کلمه مفتخور را این جا ادا و بطور نزاکت میگویم که نباید باین آقایان اعانه داده شود -

در هر صورت بنده بوکلای ایالات و ولایات یاد آوری میکنم که اگر پیشنهاد رأی ندهند معارف ایالات و ولایات از بین میروند

نایب رئیس - از موضوع خارج بود - آقای تدین - (اجازه)

تدین - بنده عرض میکنم در این اینکه مکرر صحبت شده است که آقایان وزراء کذبی نفع هستند در این قسمت ما باید بیایند و یک قدری هم آنها کسک کنند متأسفانه معمول این شده است که لایحه میآورند و مجلس میدهند و میروند استراحت میکنند آن وقت کارهایی میروند که مشاجرات بین و کلاه در میگرد یکی مخالف و یکی موافق و یکی مدافع یا یکی مصلح میشود -

علی ای حال بنده در این ماجرا تریکه بین دوشاهزاده معترم واقع شده است کار ندارم و بی طرفم ولی دونگنه این جا ذکر شد که آنرا میخواهم عرض کنم -

اینجا مذاکره شد که این پیشنهاد تاوتوی پیشنهاد بر پیشنهاد است خیر اینطور نیست -

این پیشنهاد باصل موضوع است - ولی این پیشنهادها تریکه مجموعاً میشود بنده تصور میکنم باید آقایان در آنها بیشتر تأمل کنند -

والا مادچار مشکلات میشویم بنده فقط توضیح میخواهم بدیم باینکه ۷ ماه است مجلس شورای ملی رأی داده است که حقوق معارف این ۷ ماه را دولت در حدود بودجه سال گذشته بپردازد و شهریه ها هم مشمول آنهاست -

اگرچه شما امروز یک رأی بندهید باید آن ۷ رأی مجلس را که نسبت بشهریه ها در این ۷ ماه داده شده ملغو کنید

زیرا این رأی تاوتوی متناقض با آراه اولیه میشود و اما این قسمت هالی که گفته میشود معارف ایالات و ولایات بدهد میخواهم یک توضیحی بدیم -

اگرچه بنده مستقیماً در جریانات معارف نبودم ولی بی اطلاع هم نبودم - بودجه سال گذشته و سال ماقبل وزارت معارف هشتصد هزار تومان بود و امسال در لایحه اول دولت که تقدیم مجلس شد ۵۰ هزار تومان زیادتیر پیشنهاد نمودند - ولی آن ۵۰ هزار تومان قبول نشد و در لایحه دومی همان هشتصد هزار تومان

سروش تومانی والاخره يك عده کمی در مدارس متوسطه هستند که ماهی چهل و هفت تومان میگیرند و وقتی که نگاه کنیم این عده با عائله شان چندین هزار نفر بدبخت هستند که باید کار کنند و در ماه يك مبلغ کمی بگیرند

حالات دلیل اینکه باید همیشه يكسال حقوقشان عقب باشد چیست؟ مکرر در مجلس گذشته و در همین مجلس صحبت شده است و در روز گفته اند

امروز هم میگویند و بالاخره فرهادم گفته خواهد شد که تکلیف این بدبختها چیست

ولی بنده از آقایان نمیگویم که يك فکر عملی بکنند.

در چندی قبل وقتی که راجع یکی از يك دوازدهم ها صحبت بود

یکی از آقایان که گویا آقای مدرس بودند پیش نهاد کردند یکی دو وزارتخانه را اول حقوق بدهند یعنی وزارت جنگ و نظمی و امنیه و بقیه را بعد در صحبت کنند.

بنده يك چیزی شبیه باین پیش نهاد میخواهم پیش نهاد کنم که مجلس تصمیم بگیرد

دولت بعد از پرداخت حقوق امنیه و نظمی و قشون مخارج مدارس را بپردازد وزارت خانه اش کاری ندارد فقط مخارج مدارس را بپردازد و این يك اصل مسلمی باشد که دولت بداند همیشه بعد از پرداخت مخارج قشون و امنیه و نظمی هیچ پولی را نباید بدهد مگر پول معلمین مدارس را میخواهد توی بخاری باشد میخواهد پولی بخاری.

میخواهد دودزغ آن طرف بخاری این پیشنهادی است که بنده کرده ام که مجلس شورای ملی دولت را دعوت کند که بعد از این مرتباً پس از تادیه بودجه قشون و امنیه و نظمی بودجه مدارس را بر سایرین مقدم بدارد

اینست که این پیشنهاد را تقدیم میکنم و آقایان رفقا در این وقت زمستان اگر میخواهند يك کمکی باین بیچاره ها بکنند این پیشنهاد را قبول میکنند یا يك راه بهتری آقایان برایش تهیه میکنند - اگر هم حرف است که عرض بنده هم مثل سایر حرفهای نتیجه بماند -

جمعی از نمایندگان - وارد دستور شویم -

دواز - تکلیف این پیش نهاد چیست؟

رئیس - میروند بشعبه وارد دستور شویم؟

جمعی از نمایندگان - بلی

معاون وزارت عدلیه اجازه میفرمائید؟ لایحه قانونی مجازات است - تقدیم مجلس

شورای ملی میگویم -
تقدیم نمودند

رئیس - پیش نهادی از طرف بعضی از آقایان رسیده دایره اینکه جلسات طرف عصر تشکیل شود - فرائت میشود - (شرح ذیل فرائت شد)

امضا کنندگان استعدا میکنند که جلسات علنی مجلس را از سه ساعت بعد از ظهر منقذ فرمایند -

یدالله نظامی - امین الشریعه - مهدی زاهدی - عبدالوهاب الرضوی -
رئیس - امضاء لازم نیست فرائت شود -

آقای رهنا موافقید؟
رهنا بلی -

رئیس - آقای آقا سید یعقوب چطور؟
آقا سید یعقوب بنده هم موافقم -
رئیس - آقای معتمد السلطنه هم موافقت؟
معتمد السلطنه - بلی -

رئیس - آقای محمد ولی میرزا - (اجازه)

محمد ولی میرزا - مکرر این مسئله در مجلس پیشنهاد شده و رد شده است بعضی از آقایان هم معایب جلسه عصر را فرمودند که شب میگذرد مخصوصاً برای رعایت خاطر مستخدمین مجلس شاهزاده شیخ الرئیس اظهاراتی فرمودند و بنده هم همان نظریه را تعقیب میکنم و اظهار تأسف میکنم -

يك پیشنهادی چندین مرتبه در مجلس شده است و آقایان مخصوصاً خودشان رأی ندارند و با کثرت رد شد

حالا مجدداً پیش نهاد میکنم و بعضی از آقایانی که در آن درجه ها مخالفت کردند حالا موافق هستند و بنده از این مسئله تعجب میکنم و اساساً معتقد هستم که اگر جلسات همان صبح منعقد شود بهتر است منتهی يك تنظیمی را قائل بشوم از برای دستور و جلسات را زود تر تشکیل بدهیم فعلاً کار هم پیشرفت میکند -

ممكن است جلسات را هم هفته پنج روز منعقد کنیم الان هم بنده پیشنهاد میکنم که غیر از دو شنبه و جمعه هر روز جلسه تشکیل شود و هیچ فلسفه ندارد که روزهای دیگر جلسه تشکیل نشود و اگر آقایان صبح ها سر وقت حاضر بشوند هم کار پیشرفت میکند هم محتاج باین صحبتها نخواهیم شد -

بعضی از نمایندگان - رای بگیرند -

رئیس - بگذارید يك نفر موافق حرف بزنند آفت -
آقای رهنا -

(اجازه)

شاهزاده شیخ الرئیس - بنده هم موافق هستم -

رهنا - بنده گمان میکنم ملت تقدیم این پیشنهاد که چند نفر از آقایان نمایندگان هم آن را امضا کرده اند مراجعه بکارهای چند ماهه مجلس شورای ملی است که در سر را گذارده اند -

حقیقه اصابت حیرت است برای اشخاصی که خارج از مجلس هستند و اسباب تأسف است برای اشخاصی که در خود مجلس هستند -

الان نامه از همه مجلس گذشته است و در این نه ماده چهار فقره قانون کیکی راجع بصورت پوست بره و یکی راجع به وسایط نقلیه و دوسه فقره دیگر بیشتر از مجلس نگذشته و لایحه مهم از قبیل وارد کردن ماشین آلات و لایحه اوزان و مقادیر و لایحه اقتصادی در کمیسیونها مانده است باین جهت آقایان متوجه شدند باینکه باید يك قدری بیشتر کار کرد چون از صبح تا ظهر يك ساعت و یا يك ساعت و نیم بیشتر نمیشود کار کرد بنابراین جلسات عصر قائل شدم برای اینکه بیشتر بشود کار کرد و مجال داشته باشیم الان دوازده سیزده ماه بیشتر از عمر مجلس باقی مانده و لایحه مفیده در کمیسیونها متراکم است و باید برای آنها فکری کرد همین طور پیشنهاد میکنم يك روز هم بایام مجلس اضافه شود شود و اگر کارها زودتر تمام شد آنوقت مجلس يك هفته دو هفته تعطیل کند -

رئیس - رای میگیریم باینکه بعد از این جلسات طرف عصر از سه ساعت بعد ظهر باشد آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند - (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - آقایان مشار - اعظم و آقا سید یعقوب و قائم مقام و سالار لشکر پیشنهاد کرده اند که يك روز هم برده جلسات مجلس افزوده شود و هفته چهار جلسه بشود - مخالفی ندارد -

(اظهاری نشد)

رئیس - رای میگیریم آقایانی که این پیشنهاد را تصویب میکنند قیام فرمایند -

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - چه روزی را پیشنهاد می نمائید -

بعضی از نمایندگان - شنبه -

بعضی از نمایندگان - چهار -

شنبه -

رئیس - شنبه را پیشنهاد میفرمائید بعضی از نمایندگان - بلی -

رئیس - رای میگیریم بروز شنبه - آقایان اینکه تصویب میکنند قیام فرمایند - (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - يك پیشنهاد دیگری هم شده است راجع بختم جلسه که جلسه غروب ختم شود ولی بنظر بنده ختم جلسه در هر جلسه بنا خود مجلس است -

مدارس - بنده جداً میگویم که با رفقایم نمیتوانم شب بمانیم و اول غروب که شد میرویم عرض کردم نمیتوانم بمانیم -

حائریزاده - ماهم شب نمی آیم - تأمین نداریم -

رئیس - بنده هم يك توضیحی دارم اجازه میفرمائید؟
رئیس - بفرمائید -

رئیس - مادام قدیم يك فلسفه داشتیم که میگفتند

بنی آدم اعضای يك دیگرند -
کدر آفرینش ز يك گوهرند -
چو عضوی بعد آورد روزگار
دیگر عضوها را نماند قرار

اولا ملاحظه بفرمائید استیضاح يك چیز واضح و روشنی است و هر وکیل حق دارد استیضاح کند -

ملاحظه فرمودید در موقع استیضاح چه بسرا آوردند -
عجالتاً هم وضعیات طوری است که بر روز هم در خود مجلس ملاحظه فرمودید و به نظر همه آقایان رسیده تصدیق میفرمائید که این وضعیات و باین ترتیب مانی توانیم تا سه ساعت از شب گذشته اینجا بمانیم یا کش نمائیم باید بیاییم برویم بخانهامان و بیاییم باینجا این است که این پیشنهاد را تقدیم کردیم و استعدا میکنیم آقایان رعایت حال ما را هم بفرمائید ماهم حرفهای شما هستیم استعدا میکنیم باما موافقت بفرمائید

نجات - مگر چه شده است یا کاش پیدا میکنند ماهی دوست تومان را چه میکنند -

وزیر فو ائد عامه - بنده چیز دیگری را عرض نمیکنم ولی از نقطه نظر امنیت عرض میکنم نمیتوانم ادعا کنم که کامترین امنیتها در شهر فراهم است

حائریزاده - اینطور نیست - شب که سهل است روز هم امنیت نیست -

مدارس - برای طرفداران دولت هستولی برای ما امنیت نیست

رئیس - عجالتاً وارد دستور میشود نسبت بشهریه ها و مستمریات پیشنهادهایی شده است مخصوصاً پیشنهاد آقای سلیمان میرزا که گمان میکنم موقش اینجانب نیست و در ماده یازده و ایزد که کمیون بودجه وقتی مذاکره میشود این پیشنهادها باید مطرح شود -

اگر مراجعه بفرمائید ملاحظه خواهید فرمود هر پیشنهادی که نسبت بمستمریات و شهریه ها میشود اگر در ماده یازده بود اولی و احق است -

بعضی از نمایندگان - صبح است -

رئیس - سائر پیشنهادها فرائت شده و رای نسبت بقسمت مجدم این ماده میماند تا بعد از اینکه تکلیف ماده یازده معین شد آن وقت بساده دهم رای میگیریم

(بعضی از نمایندگان - صبح است) پیشنهادهای دیگر فرائت میشود (پیشنهاد آقای یاسائی اینطور فرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مبلغ هجده هزار تومان از حقوق اعلیحضرت معصومیه میرزا کسر گردد و با موافقت دولت ضمیمه اعتبار مخارج وزارت عدلیه بشود

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - همه آقایان محترم متوجه هستند که مدتی است منتظرین خدمت در طهران چه حال و روز گاری را داشته اند و دارند و معلوم نیست کار آنها چه میشود و بنده میبینم در نتیجه تصویب این بودجه قریب یازده ششصد نفر منتظر خدمت تا يكماه دوماه دیگر از ولایات نیابند بهرگز و اسباب اجحمت بشوند

حق هم با آنها است من جمله وزارت عدلیه که هشتاد هزار تومان از بودجه اش کسر شده است و نتیجه اش این است که يك قسمت از مصالح عدلیه در ولایت منحل شده یادر حال انحلال است و قضات آنها فراموشیند اینجا و حقوق انتظار خدمت میفرمایند

بنده اینطور بنظر میرسد برای اعلیحضرت محمد علی میرزا که تا بحال يك حقوقی حقا با ما قیر حق گرفته اند این مبلغی که فعلا در بودجه منظور شده زیاد است اگر هم فرضاً کم باشد در همداسنه ممکن است بسی و شش هزار تومان اکتفا کنند و ماهی سه هزار تومان بگیرند و هجده هزار تومان مازاد آنرا هیئت دولت هم موافقت کند که ضمیمه بودجه عدلیه شود و وزارت عدلیه مجبور نباشد معاکمی که الان در در ایالات و ولایات دارد و طرف احتیاج مردم است منحل کند و یکمده از مستخدمین کشوری و قضاة بیچاره شوند

البته خودشان هم اگر يك فلافه باین آب خاک داغ باشند راضی هستند که يك عده در این مملکت منتظر خدمت و بیکار و بدبخت باقی نمانند

مخبر - راجع بیودجه عدلیه و اینکه مجبور میشوند بواسطه قلت بودجه معاکم را در ولایات تعطیل نمایند عده منتظرین خدمت زیاد خواهد شد بنده عرضی ندارم -

ولی همین قدر میدانم که بودجه وزارت عدلیه همان مقداری است که خود وزارتخانه پیشنهاد کرده است و در کمیسیون هم چیزی از آن کم نشده است و لابد اگر این مبلغ را کم میدانستند ممکن بود زیادتر پیشنهاد کنند در اینصورت مانی توانیم داخل در این مرحله بشویم -

اما در خصوص حقوق اعلیحضرت معصومیه علی میرزا تصور میکنم که بیش از این گنجایش کسر نداشته باشد چون پیشنهاد

دولت مبلغ هفتاد و پنج هزار تومان بود در که بیستون بعد از ملاکرات مفصلی که در این خصوص شد و تحقیقات عمیق بعمل آمد بیست و یک هزار تومان کسر و معادل پنججاه و چهار هزار تومان تصویب شد و گمان میکنم بیش از این گنجایش کسر نداشته باشد اگر هم از خارج تحقیق کنید معلوم خواهد شد

رئیس - رای گرفته میشود بقبول توجه بودن این پیشنهاد -

آقایان اینکه تصویب میکنند قیام فرمایند -

(عده قلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد - پیشنهاد دیگر -

(شرح ذیل فرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم از بودجه وزارت مالیه يك میلیون و هفتاد هزار تومان کسر شود

رئیس - بفرمائید

سلطان العلماء - بنده دو پیشنهاد کردم یکی فرائت شد و دیگری فرائت نشد آنهم در همین زمینه است -

بنده روی دو اصل این دو پیشنهاد را تقدیم کردم -

یکی اینکه این وزارت مالیه باین عرض و طول برای ما زیادی است آخر بچه چیست؟

کدام دایره وزارت مالیه را سرکار زیاد میدانید؟ کدام شعبه را زائد میدانید؟

یس خوب بود اول بودجه تصویب را میدیدید بعد از این فرمایش را میفرمودید که فلان قلم زیاد است -

خرانه داری را فرمودید در وزارت مالیه یکی از شعبات مهمش خرانه داری است -

یکی از مسائل مهمی که در وزارت مالیه فعلا درست شده است همین خرانه داری است که برای امر کزها بدات است - جناب عالی این یکی را هم که همگی متفق علیه نتجه میدهند بفرش میزاید!

رئیس - رای میگیریم بقبول توجه بودن پیشنهاد آقای سلطان العلماء آقایان اینکه قایل توجه میدانند قیام فرمایند -

(کسی قیام نکرد)

رئیس - قابل توجه نشد

پیش نهاد آقا شیخ جلال فرائت می شود -

(شرح آتی فرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در بودجه وزارت مالیه حقوق مستخدمین یعنی اشخاص که بموجب قانون استخدام حقوق می گیرند از حقوق کثرت آنها مجزا و نسبت به حقوق مستخدمین فعلا مجلس رای بدهد و نسبت بکثرت آنها پس از آمدن صورت مفصل رای داده شود

رئیس - بفرمائید

آقا شیخ جلال - بنده تصور میکنم این پیشنهادی که بنده کردم تقریباً پیشنهاد ساده است که مطابق با قانونست زیرا در آن تشکیلاتی که موافق قانون استخدام

تشکیل شده است حرفی نیست ولی در آن قسمت دیگر يك اشخاصی هستند که آنها را از روی بی اطلاعی وسطی آورده اند در وزارت مالیه در صورتی که ممکن است خود مستخدمین وزارت مالیه از هجده کارها بر آیند -

این است که بنده پیشنهاد کردم قسمت راجع بمستخدمین بدو رای گرفته شود و نسبت بکسانی که بموجب کثرت آمده اند بعد رای گرفته شود

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - بنده گمان می کنم پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال اولاً يك قانونی دارد -

برای اینکه رای در بودجه باستانی مبلغ گرفته شود و نیستود گفت اشخاصی که کثرتانی نیستند بمشرفان رای گرفته شود -

به علاوه صورت اشخاصی که کثرتان شده اند در کمیسیون موجود است ممکن است تشریف ببرند بینند اینها عده زیادی نیستند و همان اشخاص هستند که سمت مترجمی دارند و مطابق قانون استخدام کثرتان شده اند وزارت مالیه هم ناچار بوده که برای مترجمی آنها را کثرت کند مطابق قانون هم هست

رئیس - رای گرفته میشود پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال آقایان موافقت قیام فرمایند

(چند نفری برخاستند)

رئیس - تصویب نشد

اصلاح پیشنهاد آقای یاسائی و آقای طهرانی و شاهزاده سردار مقم (شرح ذیل خوانده شد)

این بنده پیشنهاد می نمایم که از بودجه وزارت مالیه در سال سه هزار و ششصد تومان که راجع بوزیر مالیه است کسر شود و هجده هزار از هر يك از وزارتخانه ها دوهزار و تانصد تومان کسر از حقوق وزیر شود مجموعاً بیست و چهار و ششصد تومان میشود و اختصاص ببدلیه ولایات و ایالات داده شود -

بنده پیشنهاد می کنم حقوق آقایان وزراء سامی پانصد تومان مساویین سصد تومان منظور شود

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - چون مفاد پیشنهاد آقای طهرانی و بنده هم همان پیشنهاد شاهزاده سردار مقم است اینست که بنده هم پیشنهاد ایشانرا قبول میکنم

سردار مقم - بنده هیچ جهت و سببی را نمی بینم که اینجا حقوق وزراء در ماه هفتصد و پنجاه تومان و آقایان معاونین سصد الی چهار صد تومان باختلاف باشد -

از ابتدای مشروطیت هم حقوق وزراء و معالیات را ندارند و چون خود آقایان ما هم یانصد تومان معاونین دویست تومان بود نمیدانم در کدام کابینه وجه جهت این طور شد و حال آنکه سایر حقوقات کسور شده و می شود و حقوق وزراء ترقی کرده.

آقایان وزراء اگر از درجه اول و درجه اعلی هستند که محتاج باین یانصد تومان نیستند و یانصد تومان را هم نباید بگیرند و اگر از درجه پائین هستند که یانصد تومان برایشان کافی است.

ملاوه در موقعی که اشخاص نائل بوزارت میشوند قبل از وزارت گمان میکنند مخارجشان بیش از موقعی است که وزیر میشوند در موقعت وزارت بعضی استفاده های مشروع هم از قبیل اتومبیل مجانی و درشکه متعلق بوزارتخانه هم هست.

در این بودجه هم يك توضیحی داده شده است که آقای رئیس الوزراء شش ماهه اول حقوق خودشانرا نگرفته اند و شاید شش ماه آخر را هم حقوق بگیرند.

در صورتیکه رئیس الوزراء تا این درجه ملاحظه صرفه مملکت را میکنند البته گمان میکنم برای آقایان وزراء یانصد تومان و برای آقایان معاونین سیصد تومان کافی باشد و ضرری هم ندارد.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

مخبر - اولاً بنده از قسمت آخر شروع میکنم.

اینکه فرمودند آقای رئیس الوزراء حقوق نگرفته اند صحیح است نگرفته اند ولی حقوق وزارت جنگ را گرفته اند چون حقوق آن قسمت را نگرفته اند حقوق این قسمت ریاست وزرایی را نگرفته اند این یکی.

و اما در موضوع حقوق وزراء نه این است که در کمیسیون این مذاکره نشد در انجام این مذاکره شد حتی يك پیشنهاد هائی هم شبیه باین پیشنهاد حضرت والا و سایرین باین مبلغ کم پیش شد و همچنین راجع بحقوق معاونین

ولی راجع باین پیشنهادها يك دلائلی موافقین هفتصد و پنجاه تومان داشته که پیشنهاد کنندگان را متقاعد کردند و پیشنهادات مسترد شد.

خود حضرت والا و آقایان هم اهل این مملکت هستند و اهل خارجه این مملکت نیستند خودتان میدانید که وزراء تا موقعی که وزیر نیستند مخارجشان کمتر است و اینکه میفرمایید وزراء ناموقیمکه وزیر نشده اند مخارجشان بیشتر است این گویا از راه مبالغه فرمودند والا بهیچ وجه من الوجوه این طور نیست.

وزاریات تکلیفات و تحمیلاتی دارند که در موقیمکه وزیر میشوند بآنها وارد میشود و در موقیمکه بیکارند آن تکلیفات

و تحمیلات را ندارند و چون خود آقایان هم هستند بنده زائد بمیدانم آن جزئیات را در مجلس بیان کنم در خارج ممکن است بحضرت والا عرض کنم.

وزیر مالیه بنده هم لازم است این قسمت را عرض کنم.

اینکه حضرت والا در ضمن مذاکره فرمودند که همه حقوقها کم شده و مال وزراء زیاد شده.

نمیدانم چه طور این ملاحظه را کردند و حال آنکه از چندین سال باین طرف حقوق همه مستخدمین زیاد شده و کلاه حقوقشان زیاد شده.

سایر مردم و اعضاء وزارتخانه ها هم حقوقشان زیاد شده.

این اضافه هم عرض نمیکند غلط بوده.

خیر صحیح بوده است.

بجهت اینکه وضع زندگی تفاوت کرده و اگر بخاطر داشته باشه حقوق وزراء نسبت بسابق کمتر شده زیرا البته در خاطرشان هست که در يك موقعی حقوق وزراء هزار تومان بود و در ظرف این دو سه سال آخر ۲۵۰ تومان کسر و ۷۵۰ تومان شده است و این مسئله هم که شخص وقتیکه اشتغالات زیاد تر و هوائی تری دارد باید حقوق زیادتری بگیرد و تکلیفاتش زیادتر است توضیح واضح است و بنده می خواستم رفع اشتباه کنیم که اینطور نیست که سایر مردم حقوقشان کم شده باشد و وزراء زیادتر شده باشد بلکه برعکس است.

رئیس - رأی گرفته میشود بقبایل توجه بودن اصلاح شاهزاده سردار مفهوم آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده ثانی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد شاهزاده محمدولی میرزا (بضمون آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در قلم هتتم فصل مخارج جزو مخارج انتفاعی باطلاع مجلس برسد.

رئیس - بفرمایند.

محمد ولی میرزا یکی از دلائلی که بنده باین بودجه موافقت کردم و از موافقین بودجه بودم همین مخارج انتفاعی بود زیرا این مخارج قدیمی است که در هند استه بر داشته شده است و سابقاً نبوده است و البته آقایان تصدیق خواهند فرمود که مفیدترین طریق که بنظر میرسد همین خرجی است که برای بهره برداری مصرف خواهند شد ولی بنده يك اطلاعاتی از خارج پیدا کرده بودم مخصوصاً از خود وزارت مالیه و آن این است که مبلغ زیادی از مخارج انتفاعی را تخصیص دادند بمتوان مخارج مالیاتهای غیر مستقیم و چیزی هم که این اطلاعات بنده را تقریباً تصدیق میکرد را بپورتنی است که

آخر از کمیسیون بودجه توزیع شده در آن رأیت می نویسد که سیصد هزار تومان وزارت مالیه و دولت بجمع مالیاتهای غیر مستقیم علاوه کردند آن هم بواسطه همین مخارج انتفاعی بود و مقداری هم به مخارج انتفاعی اضافه کردند که مخارج انتفاعی تصویری کمیسیون مبالغه فائده هتتم هزار تومان بود بالغ هشتصد هزار تومان شد و يك مبلغی علاوه شد در مقابل مخارج انتفاعی که بتصویب رسید سیصد هزار تومان بمواد غیر مستقیم اضافه شد.

• هزار تومان هم بخالصجات بنده این مسئله را جزو مخارج انتفاعی حقیقی نمیدانم منظور مدارم زیرا مخارج مالیاتهای غیر مستقیم از چه قرار است؟ این مقدار ممکن است يك مبلغش به مصرف کنترل مالیاتهای غیر مستقیم برسد یعنی برای جلوگیری از قاچاق.

یعنی یکمده بر مفتشین علاوه می شو بنده هر چه فکر میکنم برای ازدیاد یکمده مفتشین منها در سال ده دوازده یا ۱۰ هزار تومان کافی است زیرا اینها مفتشینی هستند که در حدود چهل تومان و بیشتر از این حقوق ندارند و یکمده مفتشین هم اگر اضافه کنیم تازه در سال ده دوازده هزار تومان اضافه میشود و چیزی که خیلی اسباب نگرانی است این است که بطوری که بنده اطلاع پیدا کردم و موجب شد که این پیشنهاد را کردم که مخصوصاً تشکر بدهم با آقای وزیر مالیه این است که يك قسمت از این مبلغ هشتصد هزار تومان را که قریب دویست هزار تومان است بنده ششم میخواهند برای تنظیم مصرف تریاک بکار برند.

مخصوصاً در آن قسمت تبدیل سوخته بشیره میخواهند يك تصرفات علمی بکنند و در این مسئله میخواهند يك ترتیبی بدهند که در واقع اگر تا کنون خیلی ساده سوخته را تبدیل بشیره میکردند و بمصرف می رساندند حالا يك تصرفاتی بکنند که عالمانه و متجددانه باشد.

بنده از این مسئله خیلی متأسف هستم و گمان میکنم که هیچ يك از آقایان معترم و هیچك از افراد ملت راضی باین بهره برداری نیستند.

راضی باین انتفاع نیستند.

بنده خیلی انتظار داشتم مخصوصاً از آقایان مستشاران که قدری از آن کبیبا گری که در مملکت بی ثروت خودشان متداول است در مملکت مأمول میکردند نه اینکه بطریقه علمی اتخاذ نمایند که بطور سوخته باید بشیره تبدیل شود که بلکه بیشتر شیره عمل باید مثل شیره کش خانه ها را تازه دولت تمرکز بدهد.

انتفاع و بهره از خیلی جاها می شود برداشت.

ولی شایسته دولت نیست که بعضی از بهره برداری ها اصلاح شود بنده از این نقطه نظر مخالفم.

با وجودیکه عرض کردم موافقت میکنم از دلائل موافقت ما بودجه همین قلم مخارج انتفاعی بود.

ولی بعد از اینکه این را شنیدم مخصوصاً بعد از طبع و توزیع رأیت اخیر کمیسیون بودجه بنده وظیفه خود دانستم که این عرایض را این جا بکنم و حقیقه جلب توجه نظر آقایان وزراء مخصوصاً آقای وزیر مالیه را بکنم کما باین راضی نیستم که باین طریق بر عوائد ما افزوده شود.

شما سیصد هزار تومان بر مالیاتهای غیر مستقیم اضافه میکنید و فقط ۵۰ هزار تومان بخالصجات در صورتیکه میدان تکثیر عایدات در این مملکت خالصجات است نه مالیات غیر مستقیم.

البته ایرادی هم اساساً نمیشود به مستشارها گرفت بجهت اینکه يك چیزها می در این مملکت از قدیم مملول است.

آنها هم موظفند بهترین طرق آن عوائد را جمع آوری کنند.

آنها در فکر خودشان تصور کرده اند که در واقع يك خدمتی بالای این مملکت مادر این زمین.

اگر آقایان ندیده باشند ممکن است با اطلاعشان برسانیم و يك چیزیت ظاهرأ و واضح و اما در مسئله تریاک که فرمودند البته این نظر در وزارت مالیه هست و خود مستشاران هم این نظر را دارند و نمیخواهند بواسطه زیاد کردن مصرف تریاک یا بواسطه عملیاتیکه میفرمایند (که بنده هیچ از آن اطلاع ندارم) که بعد از این در باره شیره تریاک خواهد شد و مفید است و فائده ببرند از آنها.

بنده هیچ اطلاعی ندارم و گمان نمیکند هیچ چیزی باشد ولی اصولاً عرض میکنم دولت و وزارت مالیه اساساً این نظر را دارند و ما نمیخواهیم بواسطه مسوم کردن مردم عایدی را زیاد کنیم.

بدیختانه حالا يك سعی است که معمول شده است.

در مملکت و بر عکس وزارت مالیه سعی است و برای سنوات آتی يك ترتیبی اتخاذ کرده ایم و باید اتخاذ میکنیم و اگر هم نمیخواهیم بکنیم مجبور بودیم بکنیم برای اینکه تدریجاً استعمال این چیز منحوس در این مملکت بر طرف شود و عایداتی که از این راه هست تبدیل کنیم براه دیگری که مفید باشد و مضر بحال مملکت نباشد و در این موضوع هر چه دولت اهتمام نکند بضرر خود دولت تمام خواهد شد.

از آن جهت که مردم مسوم بشوند این عادت مضره بر طرف نشود چیزها بد مملکت نخواهد شد و اگر مراقبت و اهتمام میشود برای این است که آنچه را که مصرف میشود در تحت نظارت دولت باشد و فائده هم دولت از این راه نمیخواهد ببرد و حتی شاید که در خالصجات خرج خیلی زیاد تر هم خواهد شد و اما اینکه بر عایدات خالصجات کمتر اضافه شد نسبت بمالیات غیر مستقیم

بواسطه این است که البته خود ایشان بهتر میدانند که در خالصجات فوری ممکن نیست بواسطه يك مخارجی که امروز میکنیم عایدات را زیاد کنیم بسامست که امروز يك مخارجی میکنیم برای بهره برداری خالصه نتیجه آن رسالت آئینه می بریم و چون حالا آخر سال است از يك مخارجی که در خالصجات بکنیم يك عایدات زیادی نمیتوانیم امیدوار باشیم و فقط يك مبلغ کمی امیدواریم و دیگر آنکه این مخارج بهره برداری که اضافه می شود برای تقشیر فقط نیست.

بهره برداری مخارج متفرقه دارد از قبیل انبار ساختن و تقشیر کردن و تهیه مواد خام کردن و غیر اینها و چون فرمودند ده یازده هزار تومان بیشتر مخارج تقشیر نمیشود این است که عرض کردم فقط برای تقشیر نیست و اقلام مخارج بهره برداری همین و معلوم است و بکمیسیون بودجه هم داده شده و چاپ شده.

اگر آقایان ندیده باشند ممکن است با اطلاعشان برسانیم و يك چیزیت ظاهرأ و واضح و اما در مسئله تریاک که فرمودند البته این نظر در وزارت مالیه هست و خود مستشاران هم این نظر را دارند و نمیخواهند بواسطه زیاد کردن مصرف تریاک یا بواسطه عملیاتیکه میفرمایند (که بنده هیچ از آن اطلاع ندارم) که بعد از این در باره شیره تریاک خواهد شد و مفید است و فائده ببرند از آنها.

بنده هیچ اطلاعی ندارم و گمان نمیکند هیچ چیزی باشد ولی اصولاً عرض میکنم دولت و وزارت مالیه اساساً این نظر را دارند و ما نمیخواهیم بواسطه مسوم کردن مردم عایدی را زیاد کنیم.

بدیختانه حالا يك سعی است که معمول شده است.

در مملکت و بر عکس وزارت مالیه سعی است و برای سنوات آتی يك ترتیبی اتخاذ کرده ایم و باید اتخاذ میکنیم و اگر هم نمیخواهیم بکنیم مجبور بودیم بکنیم برای اینکه تدریجاً استعمال این چیز منحوس در این مملکت بر طرف شود و عایداتی که از این راه هست تبدیل کنیم براه دیگری که مفید باشد و مضر بحال مملکت نباشد و در این موضوع هر چه دولت اهتمام نکند بضرر خود دولت تمام خواهد شد.

از آن جهت که مردم مسوم بشوند این عادت مضره بر طرف نشود چیزها بد مملکت نخواهد شد و اگر مراقبت و اهتمام میشود برای این است که آنچه را که مصرف میشود در تحت نظارت دولت باشد و فائده هم دولت از این راه نمیخواهد ببرد و حتی شاید که در خالصجات خرج خیلی زیاد تر هم خواهد شد و اما اینکه بر عایدات خالصجات کمتر اضافه شد نسبت بمالیات غیر مستقیم

اساساً این حرف صحیح است که ما باید سعی کنیم (ومشغول هم شده ایم) مصالحات کنیم نظامنامه هم شاید مینویسیم قوانین هم لازم باشد بجلس میوزیم برای اینکه تدریجاً (البته عرض نمی کنم يك مرتبه)

ولی در ظرف چهارده یازده سال این عادت از مملکت برود و این عادتی که میتواند گفت مذموم و غیر مشروع است تبدیل شود بیک عادت مشروع دیگری.

رئیس - رأی گرفته میشود . . .

محمد ولی میرزا - رأی نمیخواهد.

بنده تقاضا کرده بودم که باطلاع مجلس برسانند.

در صورتیکه آقای وزیر مالیه فرمودند که در کمیسیون بودجه هست ممکن است از کمیسیون بودجه صورت را بخواهیم.

رئیس - پس مسترد می نمایند؟

محمد ولی میرزا - بلی.

رئیس - ایشان پیش نهادشان را مسترد کردند.

پیشنهاد آقای سر کشیک زاده (بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم قسمت ۸ ماده دوم بترتیب ذیل تصویب شود

اول وزارت داخله چهارصد و یازده هزار تومان.

دوم - نظمی يك میلیون و صد و ده هزار تومان.

سوم - امنیه یانصد هزار تومان.

سر کشیک زاده - بنده در کلیات اجازه خواسته بودم که در این موضوع عرضی بکنم و نوبت بنده نرسید پیشنهادی که کردم برای اینست که فرع زاید بر اصل در این مملکت لازم نیست.

برای اینکه دوا بر مرکز وزارت داخله بانضمام حکام ایالات سیصد و سی و يك هزار تومان است.

در صورتیکه نظمیها يك میلیون و صد و بیست و شش هزار تومان و بنظر بنده وزارت داخله اصل است و نظمی فرع و اینجا فرع زاید بر اصل شده است و همچنین امنیه.

یانصد و پنجاه و هشت هزار تومان است.

در صورتیکه در بعضی نقاط مملکت مخصوصاً در قسمت رانکوه و لاهیجان آنجا يك شخصی هست که سابقاً دزد بوده و دزدی میکرده است او را کمرده اند رئیس امنیه.

من از آقای رئیس امنیه سؤال کردم ایشان اظهار بی اطلاعی کردند.

بهر صورت يك حیدر فرقه بوده است که در نظمی مر کز مدتی حبس بوده بعد از اینجا فرار کرده است رفته است آنجا و با پای مشغول دزدی بوده حالا او را رئیس

امنیه کرده اند.

بنابر این بنده پیشنهاد کردم که از بودجه امنیه و نظمی يك قدری بوزارت داخله منضم بشود.

وزیر مالیه - اگر چه راجع بجزئیات این مطلب بنده نمی خواهم توضیحات بدهم چون وظیفه وزارت داخله است ولی بطور کلی عرض میکنم اولاً توجه بفرمایند که امسال ترتیبی که برای بودجه اتخاذ شده است بقدر کفایت اسباب عبرت وزارت خانه ها را فراهم آورده است و اینکه در اصل یا در جزئیات مجلس شورای ملی بخواهند وزارتخانه ها را محدود بکنند و بگویند که این اداره را این طور بکنید و آن اداره را آن طور بیشتر بکشکلات می افزایند.

باید توجه بفرمایند که سال باآخر رسیده و این پیشنهادات تأثیری نخواهد کرد.

حالا ماه نهم دارد تمام میشود و تا این بودجه از مجلس بگذرد شاید ماه دهم هم تمام شود.

این پیشنهادات را که میفرمایند برای کمی عمل بکنند؟

اگر هم نظری هست آقایان بگذارند برای سال آئینده و استدعا میکنم که بودجه را زودتر تصویب بکنند و این اصلاحات را برای سال آتی پیش نهاد بفرمایند.

سر کشیک زاده - بنده استدعا میکنم.

رئیس - پیشنهادشان را مسترد کردند.

پیش نهاد آقای شیروانی (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیش نهاد می کنم، اداره حمل و نقل از بودجه پست و تلگراف حذف گردد و وزارت پست و تلگراف نیز منحل و جزء عوائد عامه بشود.

رئیس - قسمت دوم را نمیشود رأی گرفت.

طرح قانونی است و در ضمن قانون بودجه نمیشود پیشنهاد کرد. قسمت اول را توضیح بدهم.

اخگر - ماده ۶۳ را بنده یادآوری میکنم.

شیروانی - شاهزاده محمد ولی میرزا میخواهند یادآوری کنید.

اخگر - به به یادآوری میکنم رئیس (خطاب آقای اخگر) بنده هم بجنابای اعظما میکنم

شیروانی - آقایان البته باید در نظر بگیرند که هر فردی وظایف خودش را بهتر میتواند انجام بدهد.

بنده هم شاید بدانم که وظیفه ام چیست؟

ماده شصت و سه هم این است که از حدود پیشنهاد نباید تجاوز کرد.

این پیشنهادات را هم احتمال میدهم بلکه یقین دارم که مثل موقع نفت تصویب شود و به منظور هم بودجه مثل نفت انشاء الله میگردد ولی این پیشنهاد را چون بنده پریروز دادم (امروز قصد پیشنهاد دادن را نداشتم) این بود که مجبور شدم توضیحاتی بدهم قسمت دومش را که میفرمایند نمیشود رأی گرفت.

البته بنده هم عرضی ندارم.

رئیس - قسمت دومش راجع بطرح قانونیست.

شیروانی - بلی راجع بآن قسمت عرض ندارم.

قسمت اول راجع بحمل و نقل است اینجا اولاً چون مرکز آزاد است عقاید باید آزاد باشد البته سایر آقایان هم عقیده شان آزاد است در رأی دادن و رأی ندادن.

مسائل هم نباید باهم مخلوط بشود که چون بنده پیشنهاد میکنم که حمل و نقل که يك اداره است که در سال دویست هزار تومان کسر دارد و خود معاون وزارت پست هم اعتراض کرده که کسر دار و يك اداره ای که در بودجه کسر دارد باید حذف شود این دلیل نیست که مثلاً بنده در اینجا يك نظر سوری و باطنی دارم.

بنده فقط مقصودم از این پیش نهاد این است که اداره حمل و نقل که سالی دویست هزار تومان برای دولت کسر دارد از بودجه حذف شود لاغیر و ابداً نظری چه مخالفت وجه موافقت با کسی ندارم آن روز اول هم عرض کردم با کسی مخالفتی ندارم و در اطراف این قضایا هیچ تعبیری نشود.

بنده هیچ نقطه نظر مخالفت با دولت و چیزهای دیگر ندارم پس خوبت عقاید آزاد باشد.

مثلاً (آقا) (اشاره بسلطان العلماء) پیشنهادی میفرمایند راجع ببودجه مالیه و این پیش نهاد يك چیز تعجب آوری تلقی میشود.

خیر اگر دو میلیون هم از بودجه مالیه کسر شود بنده معتمد که دلیل دارد آقای مخبر فرمودند چه دلیل دارد بنده عرض میکنم تبدیل پست و شش تا مدیر کل زیادی بدلیل پنج تا معاون زیادی در اداره عایدات بدلیل زائد بودن اداره خالصجات بدلیل هفتصد و پنجاه تومان حقوق برای یک نفر مفتش.

بدلیل بودجه بانک موهوم بدلیل مخارج انتفاعی که خرج شیره بختن میشود.

بتمام این دلائل بودجه وزارت مالیه دو میلیون زیاد است.

اگر بنده نسبت بداداره حمل و نقل مخالفت دارم هیچ دلیل ندارد جز اینکه این اداره را بنده برای دولت مضر می دانم

کسب و تجارت بقیه بنده برای دولت ضرر آزار است و شاید در اروپا هم کسب و تجارت برای دولت ضرر داشته باشد.

یکی از نمایندگان چند روز پیش بنده فرمودند که بطوع جریان امور در همه جای دنیا هست و همان بطوع ممکن است در موقع کسب یک ضرر هائی به آن کاسب وارد کند.

در سوسیس که یکی از ممالک متدنه است یکی از آقایان گفت و حالا نظر نیست کی بود.

در موقع جنگ وقتی که میخواستند بروند اجازه بگیرند برای ماندن در آن مملکت سه ماه طول میکشد تا اجازه نامه صادر شود و سه ماه به ماه اجازه تجدید میشد و مجبور بودند اول سه ماه بروند اجازه بگیرند برای سه ماه دیگر دولت هر کاری و کسبی بکند ضرر دارد.

برای اینکه کسب باید در همان روز خودش بشود.

جوراً همان روزی که ارزان است باید خرید و تا از وزارتخانه درخواست شود و برود بوزارت ماله و اداره مستشاری و بر گردد موقع محصول جوسال آتیه میشود و این جو دیگر بند خریدن نمیخورد.

بنابراین دولت نمیتواند کاری باشد و حقاً هم از دولت نیاید که کاری باشد.

بنابراین مقدمات که سابقاً گفته و حالا تکرار کردم.

بنده منتقدم که اداره حمل و نقل برای دولت ضرر دارد و حذف آن را پیشنهاد نمودم و بقیه من اداره حمل و نقل یک اداره زیادی است حالا هم از اینکه رای بدهد بنده عقیده خود را اظهار کردم و پیشنهاد هم خیلی تهیه دیده بودم ولی نیدم برای اینکه تصویب نمیشود.

مغیر بنده تصور میکنم که با اساس این پیشنهاد آقای شیروانی وغالب آقایان موافق باشند و خود وزارتخانه هم یک اصرار فوق العاده بدانشان اداره حمل و نقل ندارد و این نظریه مخصوصاً در کیسویوزم مذاکره شد و بوزارت پست و تلگراف تدارک داده شد و آنرا تصویب کردند.

اول سال آتیه یک ترتیب دیگری بدهند و اداره حمل و نقل دولتی را با این وضعیت نامطلوبی که هست برچینند ولی فعلاً از امسال گذشته است و بقیه بنده این پیشنهاد امروز مورد ندارد و اگر این عرایض بنده قائم کننده نیست ممکن است یک ترتیب دیگری پیشنهاد بفرماید که دولت و وزارت پست و تلگراف مکلف باشند از اول حمل آتیه این اداره و برچینند ولی موقع آن داده شود داده شده و اگر فعلاً بشوایند بجله این اداره را هم بزنند از این راه هم یک ضرر فوق العاده با اداره خواهد

خورد.

از قبیل اینکه اثاثیه آنرا بقیمت نازل بفروشند و موقع اینکار اول سال آتیه است.

شیروانی - بنده استرداد میکنم و برای اول سال آتیه پیشنهاد میکنم. رئیس - پیشنهاد آقای یاسانی قرائت می شود.

(شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مبلغ سی هزار تومان از اعتبار مخارج وزارت فوائد عامه کسر و باموافقت دولت ضمیمه اعتبار مخارج وزارت داخله شود.

رئیس - قسمت اول را میشود رای گرفت ولی قسمت دوم را نمیشود.

آقای یاسانی (اجازه)

یاسانی - درسته گذشته مقدار بودجه وزارت فوائد عامه هفتصد و پنجاه هزار تومان بود ما ۷۰۰ هزار را تصویب کردیم که مطابق سه ماضیه پرداخته شود یعنی در حدود ۷۰۰ هزار تومان و در هفدهم آتیه ۶۰ هزار تومان بر مبلغ سه گذشته اضافه شده است و بودجه آن وزارت خانه هشتصد و ده هزار تومان شده است و چون در خود این بودجه قید شده است که از ابتدای میزان باید مطابق این بودجه تشکیلات را مرتب کنند.

پس بقیه بنده سی هزار تومان خرج شده است.

زیرا که شش ماه که یک دوازدهم تصویب کردیم که از قرار هفتصد و پنجاه هزار تومان اعتبار سه گذشته پرداخته شود در هفدهم آتیه بودجه آن وزارت خانه هشتصد و ده هزار تومان شده است این جا سی هزار تومان باقی میماند.

سی هزار تومان دیگر هم کافی است از برای مصارف و حقوقاتی که در نظر گرفته شد و اگر یک مخارج فوق العاده هم و حالا دارند آنرا تنگ میکنند و شنیدم که اتومبیلها شترها را رانده اند و در این رویه ها در راه قزوین دوسه نفر کشته شدند اند اگر این اصلاح است که بنده عقیده ندارم موسی هزار تومان دیگرش هم زائد است بهر حال چون این شصت هزار تومان در ظرف دوازده ماه پرداخته شود و شش ماه آن مطابق سه ماضیه پرداخته شده و محل خرج آن گذشته است فقط باید سی هزار تومان از باب آن اضافاتی که در شش ماه آخر سال منظور میکنند داد و چون و کویل نمیتواند اضافه بر بودجه ملیقی پیشنهاد کند باین جهت پیشنهاد کردم اگر دولت موافقت کند این سی هزار تومان بوزارت داخله تخصیص شود و این فرمایشاتی هم که آقای سرکشیک زاده فرمودند که نظریه فرغ زائد بر اصل

باطور دیگری است بقیه بنده بی مورد است.

زیرا الان در قسمت جنوب ایران که همیشه مغرب است یک قسمت از حکام هستند که دارند مردم را میچاپند برای اینکه حقوق ندارند.

در آن قسمت نه مؤسسات قضائی هست و نه حکام حقوق دانند و عیناً همان ترتیبات زمان استبداد است بنابراین نباید به وزارت داخله حمله کرد و وزارت داخله در قسمت تاینات یک وظایف خیلی مهم و بزرگی را دارد و باید سعی کرد که حقوق امنیه و نظریه زیاد شود و حقوق از آن ولایات که شش تومان است اضافه شود.

حالا اگر یک شخص در یک جایی خیانت کرده است باز در آن بوده است این مربوط با اساسی تشکیلات مملکت و بودجه عمومی نیست.

ممكن است در يك جایی رئیس امنیه دزد باشد البته باید تعقیب کرد.

وزیر فوائد عامه - تصور میکنم پیشنهاد نماینده محترم ناشی از این بود که اطلاع کامل از بودجه سه ماضیه وزارت فوائد عامه نداشته اند زیرا بدینجهان از هزار تومان کسر شده است زیرا در سه گذشته بودجه وزارت فوائد عامه هشتصد و بیست و یک هزار تومان و خورده بوده و امسال متأسفانه کسر شده است و اگر آقای یاسانی اطلاع میداشتند نمیتوانستند که در وزارت فوائد عامه یکگانه وزارتخانه است که از حیث اعضاء و اجزاء حقوق کم دارد و تمام این اختیاراتی که تخصیص داده میشود بوزارت فوائد عامه از نقطه نظر کارهاست است که برای مملکت مفید است.

تقریباً بیاضد هزار تومان خورده از این بودجه خرج راه ساختن و سایر چیزها میشود و اگر مخارج اداری وزارت فوائد عامه را در نظر بگیرند می بیند که شاید از عشر مبلغ بودجه آنهم کمتر باشد.

بنابراین امسال از بودجه وزارت فوائد عامه کسر شده است راست است که بودجه هفتصد و پنجاه هزار تومان تصویب شد ولی بعد از آن بازمبلی اعتبار اضافی گرفته شده است و همین هشتصد و ده هزار تومان هم برای احتیاجات مملکتی کفایت نمیکند و من خیال میکنم یکی از وزارتخانهاییکه باید مورد توجه کامل نمایندگان محترم و مجلس شورای ملی باشد وزارت فوائد عامه است قطع نظر از اینکه مسؤول امروز یا فردایش کی است.

بآن کار ندارم که کی وزیر فوائد عامه است زیرا سعادت مملکت ایران بسته برقیات اقتصادی بسته باین است که توجهی بفرمانده عامه بشود و بنده با وجود اینکه تصدیق کردم و با موافقت من این

تا معلومست يك وقتی موجب شود که اسباب زحمتی برای این اداره تولید نماید در صورتیکه از دوره دوم مجلس تا امروز بوده و کارهای خودش را هم میکرده است.

بنده پیشنهاد میکنم که این عبارت بانضمام بیست هزار تومان با اداره اوقاف برداشته شود و این هشتصد هزار تومان بنام وزارت معارف و اوقاف و اداره کل صحیه نوشته شود.

مغیر - این اشکالی را که آقای فرمودند وارد نیست.

برای اینکه وزارت معارف و اداره کل صحیه که در اینجا نوشته شد. این است که اوقاف جزء آن نباشد بلکه برای اختصار اینطور نوشته شده است و البته معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه تمام يك وزارتخانه است و يك وزیر مسؤول دارد و اینکه اینجا نوشته شده است بانضمام بیست هزار تومان برای اداره اوقاف.

این ترتیب برای اینست که سال گذشته این مبلغ مجزا نبود و معلوم نبود جزء همین بودجه است در صورتی که این مبلغ جزء همین هشتصد هزار تومان است و چیز علاوه نیست.

رئیس - رای گرفته میشود بقبول توجه بودن این پیشنهاد.

آقایانی که این اصلاح را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

عده قبلی برخاستند.

رئیس - قابل توجه نشد.

پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب قرائت میشود.

(به مضمون آتی خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم بیست هزار تومان اوقاف حذف و معارف افزوده شود.

رئیس - به قسمت دوم که نمیشود رای گرفت.

قسمت اولش هم گویا رد شد.

حاج میرزا عبدالوهاب - پس توضیح ندارد.

رئیس - پیش نهاد آقای میرزا جواد خان.

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیش نهاد میکنم مبلغ بیست و دوازده هزار تومان از اعتبار مملکتی دولت کسر و باعتبار معارف آذربایجان افزوده گردد.

رئیس - قسمت دوم چنانکه گفته شد نمی شود رای گرفت.

آقای آقا میرزا جواد خان (اجازه)

آقا میرزا جواد خان - حال اسف آوری که معارف ایالات و ولایات در این چند سال بفرود گرفته است بر همه آقایان معلوم است و آقای سلیمان میرزا هم در

جلسه گذشته شرح مبسوطی راجع باین موضوع فرمودند.

و چون راجع بمعارف آذربایجان بنده اطلاعاتی داشتم و لازم هم بود بر سر آقایان برسانم این بود که این پیشنهاد را کردم ایالت آذربایجان که تقریباً دارای دویلمیون نفوس است فقط برای معارف آن بیست و هشت هزار تومان تخصیص داده شده است.

البته تصدیق میفرمایند که بیست و هشت هزار تومان برای معارف يك ایالتی مثل آذربایجان که دارای دویلمیون نفوس حساس است کافی نخواهد بود.

و مخصوصاً کلیه عوایدی که راجع بمعارف آذربایجان است و حتی حقوقی هم که از شاگردان گرفته میشود جزء همین بیست و هشت هزار تومان است.

در تمام ایالت آذربایجان فقط يك مدرسه متوسطه است.

در ولایات آذربایجان از قبیل خوی سلماس مرند و ما کو فقط يك مدرسه یا دو مدرسه ابتدائی بیشتر نیست. مخصوصاً ما کو با آنکه دارای بیست و پنج هزار جمعیت است يك مدرسه ابتدائی هم ندارد.

مرند يك مدرسه ابتدائی بیش ندارد خوی دو مدرسه ابتدائی بیشتر ندارد. سلماس آن يك مدرسه ابتدائی را هم ندارد. بنده در بودجه وزارت خانهها که نگاه کردم دیدم همه اینها بواسطه اینکه آخر سال است تمام مخارجی که باید بشود شده است و هر کدام هم مدافعی دارد که نمیکند از بودجه خودشان کسر شود و بنده هیچ معنی بهتر از اعتباری که برای مخارج غیر مترقبه دولت اینجا معین شده است پیدا نکردم این بود که پیشنهاد کردم بیست و دو هزار تومان از این اعتبار کسر و بمعارف آذربایجان تخصیص داده شود و تصور میکنم

آقایان هم پس از اطلاع از اوضاع معارف آذربایجان در رای دادن درینج و مضایقه نخواهند فرمود.

مغیر - دلایلی را که آقای راجع به معارف آذربایجان فرمودند - شرکت دارند همه آقایان نمایندگان ایالات و ولایات راجع بمعارف ایالت - ولایاتی که از آنجا انتخاب شده اند ولی راه آن این طوری که پیشنهاد کرده اینست فرمودید که خواستید يك معنی برای معارف آذربایجان پیدا کنید و دیدید که هر يك از وزارتخانهها يك مدافع مخصوصی دارد باین جهت از محل وزارت خانهها پیش نهاد نکردید.

بنده خیال میکنم راجع به مخارج غیر مترقبه دولت همه هیئت دولت شریک هستند در اینکه مدافعه نمایند در این مبلغی

که هم در بودجه امسال نوشته شده است برای مخارج غیر مترقبه دولت گمان میکنم آنهم در جای خود ضروری بلکه بعضی موارد اتفاق می افتد که از خیلی مخارجها لازمتر است اینکه فرمودید حالا آخر سال است شاید تسام بودجه بمصرف رسیده است از کجا که همین مخارج غیر مترقبه دولت بانمازم و سهم خودش بلکه زیادار هم بمصرف نرسیده باشد باین جهت از برای این پیش نهاد آقا معنی نخواهد بود.

رئیس - رای گرفته میشود قسمت اول پیشنهاد یعنی بیست و دو هزار تومان از محل مخارج غیر مترقبه دولت کسر شود آقایانی که این پیش نهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(مددوری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد.

پیشنهاد آقای حاجی عز الممالک قرائت میشود.

بنده پیشنهاد میکنم - در جزء ۱۳ صنایع مستظرفه علاوه شود.

حاج عز الممالک - پیشنهاد بنده شاید طوری باشد که آقای مخیر هم قبول کنند برای اینکه ممکن است در موقع نوشتن اشتباه شده باشد و سابقاً هم اینطور معمول بوده که نوشته میشده است وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه اینست که بنده پیشنهاد کردم این کلمه هم بقسمت سیزدهم اضافه شود.

مغیر - بنده در ضمن توضیحی هم که در جواب آقای زهیم عرض کردم اظهار کردم که صنایع مستظرفه و اوقاف هر دو جزء وزارت معارف است و این اصلاح عبارتی را بنده قبول میکنم.

رئیس - پس لازم برای نیست.

پیش نهاد شاهزاده شیخ الرئیس قرائت می شود.

(باین نهج قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم اینطور نوشته شود.

يك نك از كل بودجه صحیه مخارج صحیه ولایات شود.

محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - اولاً این عرض که میکنم آقایان تعبیر نکنند باینکه بنده اصراری در نگذاشته ام این بودجه داریم یا مقصود من لامر کربت است - خیر مقصود من تمرکز دولت است و مخالفت با دولت هم نیست ولی بطوری که بعضی از آقایان هم تذکره دادند بنده میل دارم دولتی که من با او موافق هستم در بودجه و عملیاتش توافق مشاهده نشود و موکلین بنده تبیض در اینجا تصور نکنند.

بنده ملاحظه میکنم می بینم که برای کارهای طهران سی هزار تومان پیش بینی شده است که نمیرند ولی برای آذمهای ولایات چیزی پیش بینی نشده است.

آقایان ملاحظه میفرمایند که صدوسی و شش یا صدوسی و هشت هزار تومان بودجه صحیه مملکتی است و فقط ده هزار تومان اعتبار برای صحیه کل ولایات و فرنیطنها است آنهم که صرف فرنیطنها می شود میترسند که مبادا عواید نگردد فلان مرض به مرکز برسد و بقیه آن به مصرف صحیه تهران میرسد در صورتیکه در ایام قنرت بین مجلس سوم و چهارم بودجه صحیه ولایات بیشتر بود.

من جمله ماهی هزار تومان برای صحیه خراسان میدادند و اطباء دیلمه به بعضی از ولایات آنجا فرستاده بودند و آقای امیر اهلر که متخصص هستند این قسمت را توضیح خواهند داد ولی در این بودجه يك قران برای اطباء ولایات نوشته نشده در صورتیکه در خراسان چنان قران - رادکان جام - پاخره - کتاباد - و چندین قطعه دیگر يك طبیب قانونی که هیچ بلکه يك طبیب قدیمی هم که اطلاع از ترتیب ادویه که و بسط داشته باشد ندارد و سالی چهار پنج هزار نفر بموجب احصائیه بواسطه تب و نوبه و سایر امراض متعارفی می میرند که اگر يك قدری گنه گنه باشد ممکن است ممالجه کرد و بنده این قسمت به برانقص میدانم و تعجب می کنم که چرا وزارت معارف متذکر این موضوع نشده و بالاخره تمام فرمایشاتی که آقایان می فرمایند امین و قنون مقدم است - معارف مقدم است - تمام این ها برای آدم زنده است.

برای این است که يك اشغالی زنده باشند و آن وقت فکر کنند و بگویند که تصحیلاتشان فلان طور یا امنیتشان فلان طور باشد.

اما اگر اشغالی دسته دسته و گروه گروه بمیرند نمیدانم دیگر این مؤسسات برای چه کار است.

خوب است اقلاً همان سی هزار تومان ایام قنرت را برای صحیه ایالات و ولایات منظور سازند.

ولی حالا که منظور نداشته اند و حق پیشنهاد اضافه کردن بر بودجه هم ندارند این است که پیشنهاد کردم اقلاً يك نك بودجه صحیه را به تمام ایالات و ولایات تخصیص بدهند و دو نك آن به برای طهران باشد.

رئیس - پیشنهاد شاهزاده گویا حالا مورد نداشت باشد برای اینکه اگر حالا قبول شود مبنای که پیش بینی شده است تغییر پیدا نمی کند باید يك ماده مستقلاً پیشنهاد نماید.